

การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2554

การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2554

สุมาภรณ์ ต้นสวรรค์. (2554). การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง.

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านบทบาทของผู้สอน 5) ด้านบทบาทของผู้เรียน และเพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเขต วุฒิการศึกษา ระดับการจัดการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน และเพื่อรวบรวมปัญหาข้อเสนอนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 274 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 29 โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้น สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม จากนั้นนำมาเทียบสัดส่วนและสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้วยการหาค่าดัชนี IOC (Item- Objective Congruence Index) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าระหว่าง .60 – 1.00 หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน กับครูในโรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนาค ผลการวิเคราะห์มีค่าความเชื่อมั่น .972 เก็บรวบรวมข้อมูลได้ คิดเป็นร้อยละ 98.54 สำหรับการ จัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้ค่า \bar{X} และ S.D. การทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่าง จึงดำเนินการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe 's test)

ผลวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามตัวแปรเพศ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ใน

โรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบทบาทของผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านบทบาทของผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรระดับการจัดการศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และด้านบทบาทของผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนน้อยกว่าการทำกิจกรรม จำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องมากเกินไปทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลได้อย่างหลากหลายและครบถ้วน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและการจัดการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นไปได้ยาก เพราะผู้เรียนมีความสนใจที่หลากหลายและแตกต่างกัน ส่วนข้อเสนอแนะให้รัฐบาล และสพฐ. อำนวยความสะดวกให้แก่สถานศึกษาในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือในการเรียนการสอนให้มากขึ้น จัดให้มีการอบรมการจัดทำหลักสูตร และจัดการเรียนรู้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับจังหวัดและเสนอให้ครูจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมและควรเน้นทักษะกระบวนการที่สามารถปฏิบัติได้จริงเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

THE STUDY OF LEARNING MANAGEMENT FOLLOWING THE BASIC EDUCATION
CORE CURRICULUM B.E. 2551 OF SCHOOL IN SAMUTSAKORN PROVINCE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2011

Sumapom Tonsawan. (2011). *The Study of Learning Management Following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Dr. Somchai Thepsaeng.

The purposes of this research were to Study of Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province in 5 aspects that are: 1) Principles of Learning Management 2) Learning Process 3) Learning management design 4) Teacher roles 5) Student roles; to compare Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province classified by sex, education level, administration level and working experience; and to collect problems and suggestions in accordance with Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province.

The samples consisted of 274 teachers from 29 schools in Samutsakorn which assigned as model schools, year 2008 by using Krejcie & Morgan to define the sample size. The stratified random sampling was done by using administration level as strata to use for calculate the sample size. The simple random sampling was used thereafter to find out the number of teachers as the sample group. The instruments used for data collection 5 point-rating scale questionnaires. This questionnaire was sent to five experts to examine the quality and accuracy by analysing IOC (Index of Item Objective Congruence) and Cronbach's alpha coefficient for assessing the reliability of scales. The Cronbach's alpha coefficient showed the value of .972. The data collections were collected by researcher and can collect 270 questionnaires which calculated as the percentage of 98.54. Using SPSS for Windows Version 17.0 for data analysis. Basic data analysis was done by frequency, percentage, mean and standard deviation. The test of hypothesis was done by using t-test and One-way ANOVA.

The research results were as under mentioned;

1. Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province as a whole and individual aspect were at the high level.

2. Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province classified by sex as a whole revealed no difference. When considering in each aspect, found that Teacher roles was statistically

significant difference at .05 level. In contrast the aspect of Principles of Learning Management, Learning Process, Learning management design and Student role revealed no difference.

3. Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province classified by education level as a whole and individual aspect revealed no difference.

4. Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province classified by administration level as a whole revealed no difference. When considering in each aspect, found that Learning management design was statistically significant difference at .05 level. In contrast the aspect of Principles of Learning Management, Learning Process, Teacher roles and Student role revealed no difference.

5. Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province classified by working experience as a whole and individual aspect revealed no difference.

6. Problems and suggestions of Learning Management following the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of Schools in Samutsakorn Province are students less interested in learning than doing and each room has too many students made could not resolve a wide range of individual and complete. Part of teaching and learning that is not in the same direction. Skill Learning and attention of students is difficult because the students are interested in diversity and difference. For the recommendations to the government and the Office of Basic Education is Facilities to schools in equipment tools for learning more, provide for the preparation of training courses for learning to the same standard at the provincial level and recommended that the teachers taught in conjunction with the activities. And should be able to utilize for effective learning and process skills that can be practical for learning effectively.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครของ สุมาภรณ์ ต้นสวรรค์ ฉบับนี้แล้ว เห็น
สมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่ง จากอาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่อุทิศเวลาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจปรับปรุงแก้ไข ให้ข้อคิด รวมถึงเอาใจใส่และให้กำลังใจในการทางานวิจัยฉบับนี้ตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และอาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงการ สารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสงและอาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการทำสารนิพนธ์ให้ถูกต้องและมี คุณภาพตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ ปราโมทย์ ผิวเงิน อาจารย์ ประจำสาขาภาควิชาพื้นฐานทั่วไป มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ดร. สมชัย ชาลิตธาดา ผู้อำนวยการโรงเรียน เอกชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร นางทัศนีย์ สุวรรณพงษ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร นางสาวกุศลีน แสงวัชรสุนทร ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญ และสละเวลาอันมีค่า ในการตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำเพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสมบูรณ์และมีคุณภาพ นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์โรงเรียนต้นแบบและพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของจังหวัดสมุทรสาคร ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มารดา บิดา ตลอดจนทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์กับผู้วิจัยมาโดยตลอด คุณค่าหรือคุณประโยชน์ อันใดที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแด่พระคุณของบิดา มารดา อีกทั้งคุณอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาท วิชา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุมาภรณ์ ต้นสวรรค์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
	สมมติฐานในการวิจัย	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร	12
	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	17
	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	19
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้	26
	ทฤษฎีการเรียนรู้	26
	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้	30
	ความหมายของการจัดการ	31
	องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้	33
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551	33
	ด้านหลักการจัดการเรียนรู้	35
	ด้านกระบวนการเรียนรู้	37
	ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	42
	ด้านบทบาทของผู้สอน	45
	ด้านบทบาทของผู้เรียน	52
	จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน	54
	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
งานวิจัยในประเทศ	57
งานวิจัยต่างประเทศ	59
3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	61
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	83
ความมุ่งหมายของการวิจัย	83
วิธีการดำเนินการวิจัย	83
การสรุปผลการวิจัย	84
การอภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก.	97
ภาคผนวก ข.	99
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	108

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	62
2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	67
3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	69
4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านหลักการจัดการเรียนรู้	70
5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านกระบวนการเรียนรู้	71
6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	72
7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านบทบาทของผู้สอน	73
8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านบทบาทของผู้เรียน	74
9 เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามตัวแปรเพศ	75
10 เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ..	76
11 เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรระดับ การจัดการศึกษา	77
12 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามตัวแปรระดับการจัดการศึกษา	79
13 เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์ในการทำงาน	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย	10
2 กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม SLP	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้ อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็ก และเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2552: ออนไลน์) ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะ การคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 2)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบ ทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถ ในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 1)พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนา หลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถาน ศึกษา ได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 1)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทยและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตร ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อัน พึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียน การสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อม

และจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: ความนำ)

จากการวิจัยและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วม และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามผลการศึกษาดังกล่าว ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติและผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และครูบางส่วนยังไม่สามารถสรุป หรือให้แนวทางการเรียนรู้ที่ชัดเจนให้กับผู้เรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น และสับสนในการนำสาระการเรียนรู้แกนกลางไปใช้ การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งการจัดการเรียนรู้อย่างไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดได้ตามเป้าหมายปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 1)

จากรายงานการสังเคราะห์การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูขาดเทคนิคการสอนเช่นการสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบโครงงาน เป็นต้น และไม่มีความรู้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนการนำภูมิปัญญามาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาที่พบมากคือ การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพและมาตรฐานและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 58 – 59)

การจัดการเรียนรู้อย่างไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดได้ตามเป้าหมายทั้งที่การสอนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็นนั้น เป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งข้อมูลนี้เป็นผลสรุปการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ช่วงครึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย เรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียน

เป็นศูนย์กลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ระบุว่า ครูให้ความสำคัญน้อยในการเตรียมการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการสังเกตการคิดอย่างเป็นระบบ และการแก้ปัญหาเพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้แก่ตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาด้านการคิดของผู้เรียนเป็นอย่างมาก การขาดการปลูกฝังเรื่องลักษณะชีวิตที่ดีอาจเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเพียงด้านเดียว โดยเกิดสภาพ “เก่งแต่ขาดคุณธรรม” โดยเฉพาะในกรณีที่ครูไม่สามารถจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมฝึกลักษณะนิสัยการทำงานเป็นกลุ่มและการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การขาดระบบการช่วยเหลือเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทำให้ไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกกลุ่มผู้เรียนอย่างแท้จริง การขาดระบบช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเลือกตามแผนการเรียนที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตน สถานศึกษายังสับสนในการนำสาระเรียนรู้แกนกลางไปใช้ เนื่องจากยังความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูบางส่วนยังไม่สามารถสรุปหรือให้แนวทางการเรียนรู้ที่ชัดเจนให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับเพิ่มเติมจากแหล่งที่ค้นคว้ากับการเรียนได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 98)

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย อีกทั้งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้สอนยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญ ทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตีบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 25) รายงานแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2552 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร กล่าวถึง การศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครว่า มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้ความสำคัญต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนด้านคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรได้นานโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาเป็นแนวทางดำเนินการดำเนินงาน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้น

พื้นฐาน และการศึกษาปฐมวัย ครูผู้สอนมีเพียงพอและสามารถจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับพื้นฐาน และศักยภาพของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2552: 18)

จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2552 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร กล่าวถึงจุดที่ควรพัฒนาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมัธยมศึกษา

ด้านผู้เรียน ควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรครอบคลุม ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

ด้านครู ควรได้รับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เน้นการใช้สื่อเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ มีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย เน้นพัฒนาการของผู้เรียนและส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินพัฒนาการผู้เรียนมาใช้วางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศักยภาพ และการจัดทำวิจัย ในชั้นเรียน

ด้านผู้บริหาร สถานศึกษาควรจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีการวิเคราะห์การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีสื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดให้มีแหล่งศึกษาค้นคว้า แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติการประจำปี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2552: 25 – 26)

การจัดการศึกษาของจังหวัดสมุทรสาครนั้น ได้เน้นให้จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และใช้หลักสูตรดังกล่าว ในโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนพร้อมใช้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาที่ช่วยในการบริหารจัดการหลักสูตรและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสอนของครูเกิดประโยชน์ต่อครูและนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ระดับการจัดการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผน
การดำเนินงานของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ให้เหมาะสมและสอดคล้อง ตามความต้องการของ
สถานศึกษา นอกจากนี้ยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และ
ด้านกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน
930 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 29 โรงเรียน ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียน
พร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร
จำนวน 274 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 29 โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นโรงเรียนต้นแบบและ
โรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งสุ่มมาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ตามตารางเคร็จซี่ และ มอร์แกน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 303; อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan. 1970: 608)
จากนั้น สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียน
เป็นชั้นในการสุ่ม จากนั้นนำมาเทียบสัดส่วนและสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการจัดการเรียนรู้
ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอนและบทบาทของ
ผู้เรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น แบ่งเป็น ดังนี้
 - 1.1 เพศ ประกอบด้วย
 - 1.1.1 ชาย
 - 1.1.2 หญิง
 - 1.2 วุฒิการศึกษา
 - 1.2.1 ปริญญาตรี

- 1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี
- 1.3 ระดับการจัดการศึกษา ประกอบด้วย
 - 1.3.1 ประถมศึกษา
 - 1.3.2 มัธยมศึกษา
 - 1.3.3 ขยายโอกาส
- 1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน
 - 1.4.1 ตั้งแต่ 1 – 10 ปี
 - 1.4.2 ตั้งแต่ 11 – 20 ปี
 - 1.4.3 มากกว่า 20 ปี
2. ตัวแปรตาม คือ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร 5 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านหลักการจัดการเรียนรู้
 - 2.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้
 - 2.3 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.4 ด้านบทบาทของผู้สอน
 - 2.5 ด้านบทบาทของผู้เรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดการเรียนรู้** ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความรู้ความ สามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด มีกระบวนการ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิค การสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตาม มาตรฐานการเรียนรู้ควรคำนึงถึงบทบาทของผู้สอนและบทบาทของผู้เรียนโดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน

1.1 **หลักการจัดการเรียนรู้** หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดย ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งคำนึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลอีกทั้งบูรณาการคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน จัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน

1.2 **กระบวนการเรียนรู้** หมายถึง การใช้รูปแบบ เทคนิค และวิธีการเรียนรู้แบบ ต่างๆ เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางให้มีความเหมาะสมกับธรรมชาติความต้องการความสนใจ และความถนัด ของผู้เรียนโดยคำนึงถึงทักษะกระบวนการคิดการแก้ปัญหา รวมไปถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.3 **การออกแบบการจัดการเรียนรู้** หมายถึง การออกแบบกิจกรรมทางการเรียน การสอนที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการผสมผสานสาระความรู้

ต่างๆ อย่างสมดุล มีรูปแบบ วิธีการและเทคนิคการสอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้

1.4 บทบาทของผู้สอน หมายถึง ครูจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น จัดการเรียนรู้การสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.5 บทบาทของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนและผู้ปกครอง มีความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรม

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หมายถึง หลักสูตรแกนกลางของประเทศที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา สำหรับใช้ในการจัดการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนพร้อมใช้ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสาคร

4. ครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2553 ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5. เพศ จำแนกเป็นเพศชายและเพศหญิง

6. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสาคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกเป็นวุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

7. ระดับการจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ขยายโอกาส

8. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอน ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติการสอนจนถึงปัจจุบัน โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1 – 10 ปี 11 – 20 ปี และตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการจัดการเรียนรู้อัตโนมัติตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ ศึกษาจากกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 25 – 26) ได้ระบุไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอน จึงควรให้ความสำคัญและสรรหากระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นำพาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถภาพสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนควรได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรมจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา ให้ผู้เรียนค้นคว้าหรือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหรือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูสอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ไว้ตามหลักการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านบทบาทของผู้สอน 5) ด้านบทบาทของผู้เรียน

2. เพศ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ สุจินต์ สัจจกุลย์ (2548: บทคัดย่อ) ที่ว่า ครูเพศชายกับครูเพศหญิงมีบทบาทในงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา พบว่า ครูเพศชายกับครูเพศหญิง มีบทบาทในงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร และการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศหญิงมีบทบาทมากกว่าเพศชาย ทั้งโดยรวมและรายด้าน ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับ จันทลักษณ์ จันทร์ศรี (2547: บทคัดย่อ) พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. วุฒิการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ มาลัย จันทน์เทศ (2540: 179 – 180) ที่ว่า เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สันญา บุญส่ง (2542: 121) พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

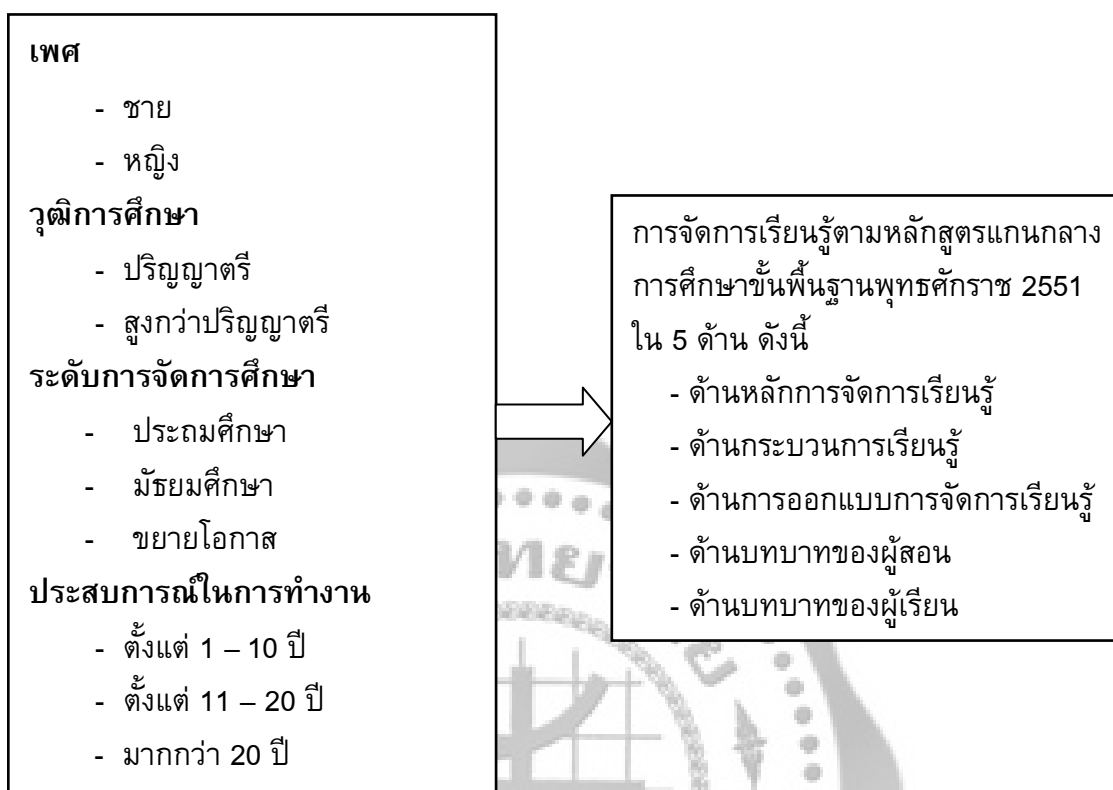
4. ระดับการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ จริยา ฉายศรี (2550: บทคัดย่อ) ที่ว่า ครูผู้สอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่สอนในโรงเรียนที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ คราด ยอดสวัสดิ์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ประสพการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ ชนิศา จรัสรัักษ์ (2542: 27) ที่ว่า ประสพการณ์ในการทำงานเกิดจากการเรียนรู้และการได้พัฒนาทักษะในการทำงานเพิ่มขึ้น ประสพการณ์การสอนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน และศึกษาแนวคิดของ จินดา ทับจีน (2546: บทคัดย่อ) ที่ว่า ครูที่มีประสพการณ์ในการสอนมากกว่ามีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการรู้จักใช้ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมากกว่าครูที่มีประสพการณ์ในการสอนน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับประเสริฐ ศรีรัตน (2529: 5 – 6) ที่ว่า ครูที่มีประสพการณ์ในการทำงานมากย่อมจะสอนได้ดีกว่าครูที่มีประสพการณ์น้อย เพราะว่าประสพการณ์ในการทำงานมากจะช่วยให้เข้าใจในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำแนวคิด และผลวิจัยมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดัง ภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน
2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน
3. ครูที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร
2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
 - 4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้
 - 4.2 ความหมายของการเรียนรู้
 - 4.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 5.1 ด้านหลักการจัดการเรียนรู้
 - 5.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้
 - 5.3 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้
 - 5.4 ด้านบทบาทของผู้สอน
 - 5.5 ด้านบทบาทของผู้เรียน
6. จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
7. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารงานในรูปขององค์กรคณะบุคคล เน้นการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

โดยจัดบริการอย่างทั่วถึงมีคุณภาพตามมาตรฐาน บริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ดำรงตนอย่างมีความสุขบนพื้นฐานวัฒนธรรมไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยดำเนินการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ระดับ ดังนี้ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2552: 1)

1. ระดับปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กกลุ่มอายุ 3 – 5 ปี มีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา
2. ระดับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี จัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มอายุ 7 – 16 ปี เข้าเรียนในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทุกคนได้รับการศึกษาจนจบอย่างมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพและความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

1.1 การบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้(กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2552: 12)

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์จัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับดูแล ติดตามและประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานงานระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ

และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปขององค์กรหน่วยงานภาครัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

1.2 การบริหารในรูปแบบขององค์คณะบุคคล

เพื่อให้การบริหารและการจัดการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 36 และพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีการบริหารจัดการ ในรูปแบบขององค์คณะบุคคล ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่ผ่านกระบวนการสรรหาและเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนร่วมกันบริหารงานด้านการศึกษาเชื่อมโยงนโยบายและการปฏิบัติระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไปในทิศทางที่กำหนด โดยหลักสำคัญคือ ต้องการให้มีการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ และเพื่อการดำเนินงานสอดคล้องกัน เกิดประสิทธิผลประสิทธิภาพ ควรต้องประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่ความเชื่อมโยงด้านการบริหารงานการพัฒนาคุณภาพ และการบริหารงานบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2552: 13)

คณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา 3 องค์คณะ ได้แก่

1. คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (กพท.)
2. คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา)
3. คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.)

1.3 การบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร

ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย 6 กลุ่ม 1 หน่วย ดังนี้ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2552: 12)

1. กลุ่มนโยบายและแผน
2. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
3. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
4. กลุ่มบริหารงานบุคคล
5. กลุ่มอำนวยการ
6. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน
7. หน่วยตรวจสอบภายใน

1.4 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการให้บริการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการให้บริการ กลยุทธ์ เป้าหมายความสำเร็จ ไว้ดังนี้ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. 2552: 17)

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร เป็นหน่วยงานหลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึงเต็มตามศักยภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

พันธกิจ

เพิ่มโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีความรู้สู่ความเป็นเลิศตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาเต็มตามศักยภาพด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.5 เป้าหมายการให้บริการ

เป้าประสงค์

1. ประชากรในวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึงทั้งระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานตามลักษณะของผู้เรียนแต่ละกลุ่มและประเภท
2. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ครูผู้สอนมีเพียงพอและสามารถจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับพื้นฐานและศักยภาพของผู้เรียน
4. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในและผ่านการประเมินการศึกษาของ สมศ.
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครและสถานศึกษาตลอดจนองค์กรคณะบุคคลตามกฎหมายมีความพร้อมและมีความเข้มแข็งที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน

1.6 กลยุทธ์

1. ปกป้องคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่นักเรียนทุกคน
2. เพิ่มอัตราการเข้าเรียนในทุกระดับทั้งเด็กทั่วไป ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและเด็กต่างด้าว ลดอัตราการออกกลางคันและพัฒนารูปแบบการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา
3. ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติ พัฒนาผู้เรียนสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานและปฐมวัยและการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพสู่ความเป็นเลิศ
4. เร่งรัดพัฒนาความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร สถานศึกษาในสังกัดและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ
5. สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริม ด้านมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหาร และการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครและสถานศึกษา

1.7 ความเชื่อมโยงกับสถานศึกษา

สถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์นโยบายด้านสังคมของรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและการขับเคลื่อนนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้สอดคล้องเชื่อมโยงกัน รวมทั้งจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีที่ครอบคลุมมิติต่างๆ ตามตัวชี้วัดที่ กพร.กำหนดด้วย(กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. 2552: 31)

1.8 แนวทางการติดตาม ประเมินผล

เพื่อให้แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้เป็นไปในทิศทางในการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ควรกำหนดแนวทางในการติดตาม ประเมินผล และรายงาน ดังนี้ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. 2552: 31)

1. การติดตามความก้าวหน้าประจำปี (Annual review) เป็นการติดตามความก้าวหน้าในแต่ละโครงการ แต่ละกลยุทธ์ เพื่อตรวจสอบถึงผลงานที่เกิดขึ้น เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด อันจะนำไปสู่การทบทวน ปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมต่อไป
2. การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผน (Summative evaluation) เป็นการประมวลผล แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นตลอดปี
3. การจัดทำรายงานประจำปีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จะต้องจัดทำรายงานประจำปีของตน เพื่อเปิดเผยและแสดงให้เห็นถึงข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ ตามตัวชี้วัด

ในคำรับรองการปฏิบัติราชการ

1.9 รายชื่อโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2552: 1)

- 1.9.1 โรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว
- 1.9.2 โรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง)
- 1.9.3 โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ

1.10 รายชื่อโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2552: 2)

- 1.10.1 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย
- 1.10.2 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์สมุทรสาคร
- 1.10.3 โรงเรียนกระทุ่มแบน” วิเศษสมุทคุณ”
- 1.10.4 โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา
- 1.10.5 โรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย
- 1.10.6 โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์
- 1.10.7 โรงเรียนกุศลวิทยา
- 1.10.8 โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์
- 1.10.9 โรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา
- 1.10.10 โรงเรียนวัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุปถัมภ์
- 1.10.11 โรงเรียนเอกชัย
- 1.10.12 โรงเรียนวัดป้อมวิเชียรโชติการาม
- 1.10.13 โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง
- 1.10.14 โรงเรียนวัดบางยาง (บางยางพิทยาคาร)
- 1.10.15 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง
- 1.10.16 โรงเรียนวัดโพธิ์แจ้
- 1.10.17 โรงเรียนวัดบางกระเจ้า
- 1.10.18 โรงเรียนวัดโสภณาราม (ปลั่งร่วมราษฎร์บำรุง)
- 1.10.19 โรงเรียนบ้านชายทะเลกาหลง
- 1.10.20 โรงเรียนบ้านคลองแค
- 1.10.21 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์)
- 1.10.22 โรงเรียนบ้านแคทราย
- 1.10.23 โรงเรียนวัดกระซ้าขาว

- 1.10.24 โรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว
- 1.10.25 โรงเรียนวัดหนองสองห้อง
- 1.10.26 โรงเรียนวัดสวนส้ม

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย 9 หมวด 78 มาตรา มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการศึกษา ดังรายละเอียดคำอธิบายในแต่ละมาตราดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. 2545: 1 – 13)

1. หมวดที่ 1 บททั่วไป : ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กร ปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ทุกระดับและประเภทการศึกษา

- (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา

และการพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

2. หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้ สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการ ของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่ง มาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 4 – 35) ได้กล่าวถึงการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 กำหนดให้เริ่มใช้ปีการศึกษา 2552 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่มีความพร้อมตามรายชื่อที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศและปีการศึกษา 2553 จะเริ่มใช้พร้อมกันทุกโรงเรียนทั่วประเทศ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 และใช้ในชั้นเรียนถัดไปทุกปีการศึกษา ซึ่งปีการศึกษา 2555 จะใช้ครบ ทุกชั้นเรียนหลักสูตรมีหลักการ จุดหมาย กำหนดโครงสร้างและรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการศึกษาด้านชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

3.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

3.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีในด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

3.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบท และจุดเน้นของตนเอง

3.6 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

3.7 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปี ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

3.8 ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ คัดสรรสรรค์และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงามและมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนเองและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

3.9 การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

3.10 สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับติดตามประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สอนการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

3.11 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็น เป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทาง

การเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาและเรียนรู้ อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใดรวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่างๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวน พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแล ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหา และความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัย และพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมิน จึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึงที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา และประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบ จัดการศึกษาจะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วย การวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ถือปฏิบัติร่วมกัน

3.12 การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนา หลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุดอันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ

ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพ การจัดการศึกษาเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัย และพัฒนา การพัฒนาบุคลากรสนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามี

ส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้

ทศนา แชมมณี (2547: 51) ได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของ ธอร์นไคด์ เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่าง สิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองผิดถูก (Trial and error) ปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองที่สามารถให้ผลที่พึงพอใจมากที่สุด เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว บุคคลจะใช้รูปแบบการตอบสนองที่สามารถให้ผลที่พึงพอใจมากที่สุด เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้วบุคคลจะใช้รูปแบบการตอบสนองที่เหมาะสมเพียงรูปแบบเดียว และจะพยายามใช้รูปแบบนั้น เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อยๆ

กฎการเรียนรู้ของธอร์นไคด์ สรุปได้ดังนี้ (ทศนา แชมมณี.2547: 51)

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อยๆ การเรียนรู้จะไม่คงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้
3. กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการนำไปใช้บ่อยๆ หากไม่มีมีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้
4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจ ย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากจะเรียนรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

หลักการจัดการเรียนรู้

1. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนแบบลองผิดลองถูกบ้าง (เมื่อพิจารณาแล้วว่าไม่ถึงกับเสียเวลามากเกินไป และไม่เป็นอันตราย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในวิธีการแก้ปัญหา จัดจำการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความภาคภูมิใจในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง
2. การสำรวจความพร้อมหรือการสร้างความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ ต้องการกระทำก่อนการสอนบทเรียน เช่น การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน การเชื่อมโยงความรู้เดิมมาสู่ความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้พื้นฐาน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนบทเรียนต่อไปหรือไม่
3. หากต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องใด จะต้องช่วยให้เขาเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง แล้วให้ฝึกฝนโดยกระทำสิ่งนั้นบ่อยๆ แต่ควรระวังอย่าให้ถึงกับซ้ำซาก จะทำให้

ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

4. เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วควรให้ผู้เรียนฝึกนำการเรียนรู้นั้นไปใช้บ่อยๆ
5. การให้ผู้เรียนได้รับผลที่ตนพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอน ประสบผลสำเร็จการศึกษาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งเร้าหรือรางวัลที่ผู้เรียนพึงพอใจ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4.1.1 ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory)

เกสตัลท์ เป็นคำศัพท์ในภาษาเยอรมันมีความหมายว่า “แบบแผน หรือ รูปร่าง” (Form or Pattern) ซึ่งในความหมายของทฤษฎี หมายถึง “ส่วนรวม” (Wholeness) แนวความคิดหลักของทฤษฎีนี้ก็คือ ส่วนรวมมิใช่เป็นเพียงผลรวมของส่วนย่อย ส่วนรวมเป็นสิ่งที่มากกว่าผลรวมของส่วนย่อย (The whole is more than the sum of the parts) กฎการเรียนรู้ของทฤษฎีนี้สรุปได้ ดังนี้ (ทิตนา แซมมณี.2547: 60)

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวของ มนุษย์

2. บุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย

3. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะคือ

3.1 การรับรู้ (Perception) การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ประสาทสัมผัส รับสิ่งเร้า แล้วถ่ายโยงเข้าสู่สมองเพื่อผ่านเข้าสู่กระบวนการคิด สมองออกไปตามที่สมอง/จิต ตีความหมาย

3.2 การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการค้นพบหรือการเกิดความเข้าใจในช่องทางแก้ปัญหาอย่างฉับพลันทันที อันเนื่องมาจากผลการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวม และการใช้กระบวนการทางความคิดและสติปัญญาของบุคคลนั้น

กฎการจัดระเบียบการรับรู้ (Perception) ของทฤษฎีเกสตัลท์ มีดังนี้

1. กฎการรับรู้ส่วนรวมและส่วนย่อย (Law of Pragnanz) ประสบการณ์เดิม มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล การรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งเร้าเดียวกัน อาจแตกต่างกันได้ เพราะการใช้ประสบการณ์เดิมมารับรู้ส่วนรวมและส่วนย่อยต่างกัน

2. กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity) สิ่งเร้าใดที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน

3. กฎแห่งความใกล้เคียง (Law of Proximity) สิ่งเร้าที่มีความใกล้เคียงกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน

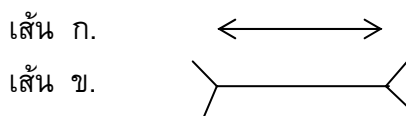
4. กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closure) แม้สิ่งเร้าที่บุคคลรับรู้ จะยังไม่สมบูรณ์ แต่บุคคลสามารถรับรู้ในลักษณะสมบูรณ์ได้ ถ้าบุคคลมีประสบการณ์เดิมในสิ่งเร้า นั้น

5. กฎแห่งความต่อเนื่อง สิ่งเร้าที่มีความต่อเนื่องกัน หรือมีทิศทางไปในแนวเดียวกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน หรือเรื่องเดียวกัน หรือเป็นเหตุเป็นผลกัน

6. บุคคลมักมีความคงที่ในความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามความเป็นจริง กล่าวคือ

เมื่อบุคคลรับรู้สิ่งเร้าในภาพรวมแล้ว จะมีความคงที่ในการรับรู้สิ่งนั้น ในลักษณะเป็นภาพรวมดังกล่าว ถึงแม้ว่าสิ่งเร้านั้นจะได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อรับรู้ในแง่มุมอื่น เช่น เมื่อเห็นปากขวดกลม เรามักจะเห็นว่า มันกลมเสมอ ถึงแม้ว่าในการมองบางมุม ภาพที่เห็นจะเป็นรูปวงรีก็ตาม

7. การรับรู้ของบุคคลอาจผิดพลาด บิดเบือน ไปจากความเป็นจริงได้ เนื่องมาจากลักษณะของการจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการลวงตา เช่น เส้นตรงในภาพ ก. ดูสั้นกว่า เส้นตรงในภาพ ข. ทั้งๆ ที่ยาวเท่ากัน

8. การเรียนรู้แบบหยั่งเห็น (Insight) โคห์เลอร์ (Kohler) ได้สังเกตการณ์เรียนรู้ของลิงในการทดลอง ลิงพยายามหาวิธีที่จะเอากลับย ซึ่งแขวนเอามากินได้ สรุปได้ว่า ลิงมีการเรียนรู้แบบหยั่งเห็น การหยั่งเห็นเป็นการค้นพบหรือการเกิดความเข้าใจในช่องทางแก้ปัญหาอย่างฉับพลันทันที อันเนื่องมาจากผลการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวม และการใช้กระบวนการทางความคิด และสติปัญญาของบุคคลนั้น ในการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับปัญหา หรือสถานการณ์ที่เผชิญ ดังนั้น ปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นก็คือ ประสบการณ์เดิมกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่เผชิญ การเรียนรู้แบบหยั่งเห็นก็จะเกิดขึ้นได้มากเช่นกัน

หลักการจัดการเรียนรู้

1. กระบวนการคิดเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ การส่งเสริมกระบวนการคิด จึงเป็นและเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. การสอนโดยการเสนอภาพรวมให้ผู้เรียนเห็นและเข้าใจก่อน ก่อนการเสนอส่วนย่อยจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มาก ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาและคิดริเริ่มได้มากขึ้น
4. การจัดประสบการณ์ใหม่ ให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น
5. การจัดระเบียบสิ่งเร้าที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี คือ การจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน
6. ในการสอน ครูไม่จำเป็นต้องเสียเวลาเสนอเนื้อหาทั้งหมดที่สมบูรณ์ ครูสามารถเสนอเนื้อหาแต่เพียงบางส่วนได้ หากผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์เดิมมาเติมให้สมบูรณ์
7. การเสนอบทเรียนหรือเนื้อหาควรจัดให้มีความต่อเนื่องกัน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว
8. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นได้มากขึ้น

4.1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กว่า มีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างไร เขาอธิบายว่า การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีพัฒนาการไปตามวัยต่างๆ เป็นตามลำดับขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก แต่การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม เพียเจต์เน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ สรุปได้ดังนี้ (ทิตนา แคมมณี.2547: 64)

1. พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่างๆ เป็นลำดับขั้นดังนี้
 - 1.1 ขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensor motor Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 0 – 2 ปี ความคิดเห็นของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และการกระทำ เด็กยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง และยังไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 1.2 ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 2 – 7 ปี ความคิดเห็นของเด็กวัยนี้ยังขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลอย่างลึกซึ้ง แต่สามารถเรียนรู้และใช้สัญลักษณ์ได้
 - 1.3 ขั้นการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 7 – 11 ปี เป็นขั้นที่การคิดของเด็กไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กสามารถสร้างภาพในใจ และสามารถคิดย้อนกลับได้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวเลขและสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น
 - 1.4 ขั้นการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 11 – 15 ปี เด็กสามารถคิดสิ่งที่เป็นามธรรมได้ และสามารถติดตั้งสมมติฐานและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้
2. ภาษาและกระบวนการคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่
3. กระบวนการทางสติปัญญามีลักษณะ ดังนี้
 - 3.1 การซึมซับหรือการดูดซึม (Assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราวและข้อมูลต่างๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป
 - 3.2 การปรับและจัดระบบ (Accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิม และประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากับเป็นระบบ หรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น
 - 3.3 การเกิดความสมดุล (Equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นของการปรับหากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ ก็จะทำให้เกิดความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

หลักการจัดการเรียนรู้

1. ในการพัฒนาเด็ก ควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการนั้น ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อม หรือยากเกินพัฒนาการตามวัยของตน เพราะจะก่อให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีได้

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามวัยของตน สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูงขึ้นไป

1.2 เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการแตกต่างกัน ถึงแม้อายุจะเท่ากัน แต่ระดับพัฒนาการอาจไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ควรให้เด็กมีอิสระที่จะเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถของเขาไปตามระดับพัฒนาการของเขา

1.3 ในการสอนควรใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรม เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจลักษณะต่างๆ ได้ดีขึ้น แม้ในพัฒนาการช่วงการคิดแบบรูปธรรม เด็กจะสามารถสร้างภาพในใจได้ แต่การสอนที่ใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรมจะช่วยให้เด็กเข้าใจแจ่มชัดขึ้น

2. การให้ความสนใจและสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้ได้ทราบลักษณะเฉพาะของตัวเด็ก

3. ในการสอนเด็กเล็กๆ เด็กจะรับรู้ส่วนรวม (Whole) ได้ดีกว่าส่วนย่อย (Part) ดังนั้นครูจึงควรสอนภาพรวมก่อนแล้วจึงแยกสอนทีละส่วน

4. ในการสอนสิ่งใดให้กับเด็ก ควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับ และจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี

5. การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมากๆ ช่วย让孩子ดูดซึมข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของเด็ก อันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

วิเคราะห์จากคำศัพท์ 2 คำ ได้แก่ คำว่า“การจัดการ” กับ “การเรียนรู้” แล้วสรุปเป็นความหมายของการจัดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

4.2.1 ความหมายของการจัดการ

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดการ” ที่สำคัญพอสังเขป ได้แก่ไพศาล มะระพฤษ์วรรณ และคณะ (2539: 5) ได้ให้ความหมายของการจัดการคือ การจัดหาพัฒนาและประยุกต์ใช้ทรัพยากรต่างๆ และทรัพยากรที่สำคัญยิ่งคือ พนักงานโดยผู้จัดการต้องฝึกใช้ความมานะพยายามในการวางแผน บัญชางาน และควบคุมงานของพนักงาน

มัลลิกา ต้นสอน (2544: 9) ได้ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง กระบวนการให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการสั่งการ และการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 18) ได้ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง กระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ขององค์การในการเพิ่มผลผลิต โดยมุ่งสู่ประสิทธิภาพด้วยวิธีการใช้ทรัพยากรประหยัดที่สุด และสู่ ประสิทธิภาพโดยบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นประโยชน์สูงสุด

ญาศิณี อัครเวศน์ (2546: 3) ได้ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง กระบวนการ ในการบริหารงาน โดยการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์การ

กีพิน (สมพร เฟื่องจันทร์. 2547: 32; อ้างอิงจาก Ricky Griffin. 1984) ได้กล่าวถึง การจัดการว่า เป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การดำเนินงาน และการควบคุมการใช้ ทรัพยากรทางด้านบุคคล การเงิน ข้อมูลข่าวสาร และสิ่งก่อสร้างทางกายภาพเพื่อบรรลุ จุดมุ่งหมาย ขององค์การในลักษณะที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

เทอร์รี่ (Terry. 1977: 4) ได้ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ กำหนดการใช้ทรัพยากรบุคคล วัสดุ เครื่องจักร วิธีการงบประมาณ และตลาดผ่านกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การดำเนินงาน และการควบคุม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นผลลัพธ์สูงสุด

จากความหมายของการจัดการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการ คือ กระบวนการ ดำเนินงานต่างๆ หรือกิจกรรมที่จะควบคุมและจัดระบบงานตามองค์ประกอบและขั้นตอนเพื่อให้องค์กร บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.2 ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มีผู้ให้ความหมาย ของการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551: 35) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกลไกของการเปลี่ยนแปลง ของพฤติกรรมของบุคคลที่หมายถึง การเปลี่ยนแปลงศักยภาพของพฤติกรรมอย่างถาวร โดยเป็นผลจาก ประสบการณ์ที่ได้รับสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลาซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อม

ทิสนา แชมมณี และ ชนาธิป พรกุล (2544: 35) กล่าวว่า การเรียนรู้มีขอบเขตที่ ครอบคลุมความหมาย 2 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ในความหมายของ “กระบวนการเรียนรู้” (Learning process) ซึ่ง หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือวิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้

2. การเรียนรู้ในความหมายของ “ผลการเรียนรู้” (Learning outcome) ซึ่ง ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในสาระต่างๆ ความสามารถในการกระทำและการใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ รวมทั้งความรู้สึกและเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ได้ว่า การเรียนรู้ เป็นทั้งลักษณะผลลัพธ์อันเป็นเป้าหมาย (Ends) และวิธีการที่นำไปสู่เป้าหมาย (Means) ซึ่งลักษณะทั้งสองนับเป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน และส่งผลกระทบต่อกัน

เบอร์ตัน (สว็ทน์ วัฒนวงศ์. 2538: 5; อ้างอิงจาก เบอร์ตัน. ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้คือ การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลและเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้บุคคลได้สนองความต้องการของเขาและจะทำให้เขาสามารถต่อสู้กับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ครอนบาค (อุบลรัตน์ เฟิงสถิตย์. 2545: 3; อ้างอิงจาก Cronbach. 1954) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้จะแสดงให้เห็นได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งมีผลลัพธ์มาจากประสบการณ์ มอริส (วรรณิ ลิ้มอักษร. 2546:15 อ้างอิงจาก Morris. 1990: 178) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติ ฝึกฝน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528: 126) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมไปเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งเป็นผลจากการได้รับประสบการณ์หรือได้รับการฝึกฝน มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ รวมทั้งอุบัติเหตุหรือความบังเอิญ

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2542: 70) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ ทั้งที่มีลักษณะแสดงออกและซ่อนเร้น ซึ่งเป็นผลจากการฝึกฝนอบรม และยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวในลักษณะค่อนข้างถาวร

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2545: 6) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเนื่องมาจากประสบการณ์

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 77) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเนื่องมาจากประสบการณ์ หรือมาจากการฝึกหัด ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรและเป็นผลมาจากการฝึกหัดเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เป็นผลมาจากการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดหรืออุบัติเหตุ จะไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมไปเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกฝน หรือประสบการณ์ที่ได้รับของแต่ละบุคคลและจากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า จัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ หรือได้ฝึกหัดเพื่อให้เกิดประสิทธิผล มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นอย่างค่อนข้างถาวรกับผู้เรียนตามขีดความสามารถที่มีได้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด มีกระบวนการ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงบทบาทของผู้สอนและบทบาทของผู้เรียน

4.3 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

ลิตเกรน (วรรณิ ลิ้มอักษร. 2546: 18; อ้างอิงจาก Lindgren. 1976: 6 – 7) กล่าวว่าในการจัดการเรียนรู้หรือจัดการศึกษา จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ตัวผู้เรียน (The Learner) ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการเรียนรู้ แม้จะจัดการเรียนรู้ให้ดีสักเพียงใดก็ตาม ถ้าไม่มีผู้เรียนก็ จะไม่มีการเรียนเกิดขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ถ้าไม่มีผู้ซื้อ ก็จะไม่มีการขายและถ้าไม่มีผู้เรียนก็ จะไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้น” การที่ผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่างๆ ของผู้เรียน เช่น ความแตกต่างระหว่างวัย ความแตกต่างระหว่างเพศ ความแตกต่างทางด้านสติปัญญาและความสามารถ ตลอดจนความแตกต่างของความสนใจ

2. กระบวนการเรียนรู้ (The Learning Process) หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียนในขณะที่กำลังเรียนเพื่อให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้น โดยการรับสัมผัส การรับรู้ การซักถาม การคิดหาเหตุผล หรือการทดลองก็ได้ การกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นพฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมภายนอกก็ได้

3. สถานการณ์ในการเรียนรู้ (The Learning Situation) หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนในขณะที่กำลังเรียน เช่น ความเหนื่อยอ่อน ความหิว ความกลัว ความมืด ความสว่าง ความเจ็บหรือเสียดัง และความร้อนหนาวของอากาศ เป็นต้น สภาพการณ์เหล่านี้ ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ แต่มีผลกระทบต่อผู้เรียนและกระบวนการเรียน เพราะทำให้สมาธิความพร้อมและความตั้งใจเรียนของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปได้

5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2542 มาตรา 24 (2) ได้กำหนดให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและมาตรา 22 วรรคท้าย กล่าวถึง การจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ควรได้ศึกษาถึงรูปแบบวิธีการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เพื่อที่จะทำให้ทราบว่า ผู้เรียนมีวิธีการเรียนหรือรูปแบบการเรียนแบบใดที่จะทำให้เกิดผลการเรียนรู้แก่ตัวเขาสูงสุด ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมสอนได้ง่าย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนก็จะดีขึ้น ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนรายคนเพิ่มสูงขึ้น ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 25 – 26)

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทผู้สอน ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

5. ด้านบทบาทผู้เรียน กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบ หรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู ประเมิน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผู้วิจัย จึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย

5.1 ด้านหลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ให้สามารถพัฒนาตนเองได้ การจัดการเรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า คิด แก้ปัญหาและปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 9)

การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ควรให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอน จึงควรมีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล สำหรับใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 9)

การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง เป็นการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับการทำงานของสมอง การเชื่อมโยงวงจรสมอง พัฒนาการทางอารมณ์ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข โดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและทักษะด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในชีวิตจริงตามธรรมชาติเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 9)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ คุณธรรม จริยธรรมได้รับรู้เกิดการยอมรับเห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 10)

จากหลักการจัดการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ดังนี้

5.1.1 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญดังนี้ (วิสิทธิ์ ไรจน์พจนรัตน์. 2546: 32 – 33)

1. สะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สาระ การเรียนรู้ จะเป็นตัวกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
2. สะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สาระ การเรียนรู้ ต้องจัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้คือ ประสบการณ์ให้ได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ควบคู่ด้วย

3. สะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ จะต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติจริง ให้มีการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ ทั้งด้านสติปัญญา เน้นการคิด ด้านอารมณ์ ความรู้สึก มีคุณลักษณะที่ควรแสดงออกอย่างต่อเนื่อง และด้านทักษะ สามารถทำได้ด้วยตนเอง

4. สะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการการเรียนรู้ ต้องจัดแบบบูรณาการควบคู่กับปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชา

5. สะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทั้งของผู้สอนและผู้เรียน

6. สะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ ต้องออกแบบให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและชุมชนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน

สรุป องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะมีประสิทธิภาพ จะต้องสะท้อนให้เห็นว่า สาระการการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากประสบการณ์จริงมีการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ทั้งด้านสติปัญญา ความคิด อารมณ์ ต้องจัดแบบบูรณาการควบคู่กับปลูกฝังคุณธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทั้งในชั้นเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

5.1.2 ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้

ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้มี ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

2552: 15)

1. กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนนั้น ต้องเน้นให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ความรู้สึกและด้านทักษะ มีการปฏิบัติจนมีความชำนาญ
3. กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนไว้ในทุกวิชาและเป็นเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน
4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัด ต้องมีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง หรือจัดให้มีประสบการณ์จริง เน้นทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์เพื่อแก้ไขปัญหาและการประยุกต์ใช้ความรู้
5. กิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่ได้รับในชั้นเรียนกับนอกชั้นเรียน โดยเฉพาะในชุมชน โดยสาระการการเรียนรู้จะต้องมีการบูรณาการความรู้ได้อย่างสมดุล ตลอดจนต้องมีการวิจัยการจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดให้กับผู้เรียนด้วย
6. กิจกรรมการเรียนรู้ต้องใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และจัดบรรยากาศให้เอื้อ

เหมาะสมต่อการเรียนรู้

สรุป หลักการจัดการเรียนรู้จะต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง โดยให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลอีกทั้งบูรณาการคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน

5.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้

5.2.1 กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Management) หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถโดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ทักษะ และเจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเองและรูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พบโดยทั่วไป มีอยู่ 4 แบบ ดังนี้ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. 2548: 4 – 16)

1. การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) การเรียนรู้แบบนี้ครูจะนำเนื้อหาของวิชาต่างๆ มาสอดแทรกในรายวิชาของตนเอง เป็นการวางแผนการสอน และทำการสอนโดยครูเพียงคนเดียว
2. การบูรณาการแบบขนาน (Parallel) การเรียนรู้แบบนี้ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต่างคนต่างสอนวิชาของตนเอง แต่จะมาร่วมวางแผนตัดสินใจร่วมกันว่า จะจัดแผนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งสอนในหัวเรื่อง (Theme) ความคิดรวบยอด (Concept) และปัญหา (Problem) เดียวกันในส่วนหนึ่ง
3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidiscipline) การเรียนรู้แบบนี้ คล้ายกับแบบคู่ขนาน ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต่างคนต่างสอนวิชาของตน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เป็นส่วนใหญ่มาวางแผนการสอนร่วมกันในการให้งานหรือโครงการที่มีหัวเรื่อง แนวคิดหรือความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน
4. การบูรณาการแบบข้ามวิชา (Transdisciplinary) การเรียนรู้แบบนี้ ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะ ร่วมกันวางแผน กำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด และปัญหาเดียวกัน การประเมินผลในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการได้คิดและได้ปฏิบัติจริงตามความสนใจ ความถนัดของตนเอง เรียนรู้ ทั้งแบบเรียนคนเดียว และเรียนเป็นกลุ่มจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองและเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม (บูรณาการ) ดังนั้นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าว จึงต้องสอดคล้องกับสภาพจริง นั่นคือ การที่จะต้องนำลักษณะที่สำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริงมาใช้ จึงจะเหมาะสมกับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งน่าจะมีการประเมินความสามารถในด้านต่างๆ

ดังนั้น การประเมินด้านกระบวนการคิด กระบวนการวางแผนกระบวนการทำงาน กระบวนการแก้ปัญหา โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ (การวิจัยอย่างง่าย) กระบวนการกลุ่ม กระบวนการประเมินผล คุณธรรม จริยธรรม ความตั้งใจ ความใส่ใจ คุณภาพของผลงาน โดยใช้วิธีการ เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ต่อเนื่องตลอดเวลาตามกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการสังเกต การใช้แบบตรวจสอบรายการ การใช้แบบประมาณค่า การบันทึกการปฏิบัติงาน การประเมินคุณภาพชิ้นงาน และอาจมีการประเมินด้านความรู้ควบคู่กันไปด้วย โดยการประเมินจะกระทำร่วมกันทั้งผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งผลการประเมินเหล่านี้ ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของการนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.2.2 กระบวนการเรียนรู้แบบปฏิบัติการ

การสอนแบบปฏิบัติการ (Laboratory) คือ การสอนที่ให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้การแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด โดยทำการทดลองปฏิบัติการใช้ทฤษฎีโดยผ่านการสังเกต การทดลอง ภายใต้สภาพที่ควบคุมไว้ซึ่ง ข้อดี ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนแบบปฏิบัติการมีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2541: 68 – 69)

ข้อดี

1. ผู้สอนมีอิสระที่จะให้ความช่วยเหลือและการสอนแก่ผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ
2. การทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยการทดลองอาจดำเนินโดยผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ก็ได้
3. ผู้เรียนอาจศึกษากิจกรรม วิธีปฏิบัติ จากสื่อที่สามารถเรียนด้วยตนเองได้
4. เป็นเทคนิคที่เป็นรากฐานของการแก้ปัญหา
5. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การสรุปครอบคลุมหรือการวางนัยทั่วไปและใช้การวางนัยทั่วไป ดังกล่าวในสถานการณ์ใหม่

6. เป็นวิธีการเรียนที่ผู้เรียนจะทำการสืบเสาะหาความรู้และค้นพบความรู้
7. ผู้เรียนเพิ่มพูนความสามารถในการทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะมากขึ้น

8. ช่วยพัฒนาเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Attitude)

ข้อจำกัดหรือจุดด้อย

1. กรณีที่ให้นักปฏิบัติเป็นรายบุคคล ผู้เรียนบางคนอาจขาดแรงจูงใจในการทำงาน
2. ในกรณีที่ให้นักปฏิบัติเป็นกลุ่ม สมาชิกบางคนอาจหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงาน
3. ถ้าผู้เรียนพัฒนาไปได้ช้าหรือทำไม่ได้ ก็จะมีส่วนทำให้ผู้เรียนมีความคาดหวังในตนเองต่ำ
4. บางครั้งต้องใช้ทรัพยากรมากซึ่งอาจไม่คุ้มกับผลที่ได้รับ
5. ถ้าวางแผนและจัดระบบไม่ดีอาจล้มเหลวหรือเกิดผลไม่คุ้มก็ได้

6. ใช้ได้กับบางวิชาเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนแบบปฏิบัติการ

1. ผู้สอนจะต้องวางแผนและประสานงานกับผู้เรียนอย่างใกล้ชิด
2. ในการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ควรมีคู่มือ (Laboratory Manual) ให้ผู้เรียนศึกษาล่วงหน้า คู่มือดังกล่าวควรประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ วิธีปฏิบัติคำถาม เพื่อเป็นแนวทางให้สังเกตหรือศึกษา
3. การสอนวิธีนี้จะต้องมีอุปกรณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ
4. ระมัดระวังตรวจตราการใช้วัสดุที่เหมาะสม
5. โยงความสัมพันธ์ระหว่างผลการทดลองกับสิ่งที่เรียนผ่านมา
6. พิจารณาถึงวุฒิภาวะของผู้เรียน ความเป็นไปได้ของวัสดุอุปกรณ์ ผลที่คาดว่าจะได้รับและการเสี่ยงอันตราย
7. ให้ทำการจดบันทึกรายงานการปฏิบัติการทุกครั้ง
8. วางแผนกิจกรรมสำหรับผู้ทำปฏิบัติการเสร็จก่อนเวลาที่กำหนดไว้เสมอ

5.2.3 กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างความรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความรู้ มีขั้นตอน/กระบวนการ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 13-14)

1. **ขั้นทบทวนความรู้เดิม** เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ในเรื่องที่กำลังจะเรียนรู้
2. **ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด** เป็นขั้นที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสร้างความรู้ที่ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้
 - 2.1 สร้างความกระฉับและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน
 - 2.2 สร้างความคิดใหม่จากการอภิปรายร่วมกันและสาธิตแสดงให้เห็นจนทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดความคิดหรือความรู้ใหม่ขึ้นได้
 - 2.3 การประเมินความคิดใหม่ โดยการทดลองหรือใช้กระบวนการคิด คิดอย่างไตร่ตรองลึกซึ้ง และประเมินคุณค่า
 - 2.4 การนำความคิดไปใช้ ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิดหรือความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
3. **ขั้นทบทวน** เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้เรียนจะได้ทบทวนความคิด ความเข้าใจ โดยการเปรียบเทียบระหว่างความคิดเดิมกับความคิดใหม่

5.2.4 กระบวนการเรียนรู้แบบเห็นกระบวนการ (Process)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียน “วิธีการเรียนรู้” อย่างเป็นขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผู้สอนเป็นผู้กำกับควบคุมให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติ ฝึกฝนจนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้

และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมด จนสามารถนำไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ และนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่างๆ
วัตถุประสงค์ ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมีดังต่อไปนี้ (สุวิทย์ มูลคำ;
และ อรทัย มูลคำ. 2545: 101)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “วิธีการเรียนรู้” อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นกระบวนการ โดยลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำวิธีการหรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้ ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ข้อดีและข้อจำกัด

ข้อดี

1. เป็นวิธีการที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกทักษะ เทคนิค กระบวนการต่างๆ
2. เป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง
3. ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีการที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก
2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องดูแล และควบคุมการฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างใกล้ชิดการเรียนรู้อาจจะไม่ได้ผลดี

5.2.5 กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning process – SLP)

กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม หรือ SLP เป็นแนวคิดที่กำหนดไว้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของกรมการศึกษานอกโรงเรียนกระบวนการ SLP นี้ เน้นให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ และมีทักษะหรือที่เรียกว่าเรียนด้วยความรอบรู้ (Mastery learning) กระบวนการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนผู้ปฏิบัติงานและประชาชนอาจใช้วิธีการในการปฏิบัติงานให้เกิดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีต่างๆ เช่น การระดมสมอง การปฏิบัติการกลุ่มเป็นต้นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ (ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2552: ออนไลน์)

1. ตระหนักรู้ปัญหา (Identify Problem) ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกที่จะแก้ไขปัญหา คือ จะต้องทำให้ประชาชนทราบก่อนว่ามีปัญหาอะไรบ้างและเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในปัญหานั้น

2. หาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา (Explore Alternative) มีขั้นตอนย่อยๆ ในการหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาคือ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาเพื่อพิจารณาถึงปัญหาว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และอะไรเป็นสาเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้น และการพิจารณาหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาโดยพิจารณาว่าปัญหาต่างๆ นั้น มีวิธีการแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีการใด และแสวงหาทางเลือกที่หลากหลายและเหมาะสม มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา

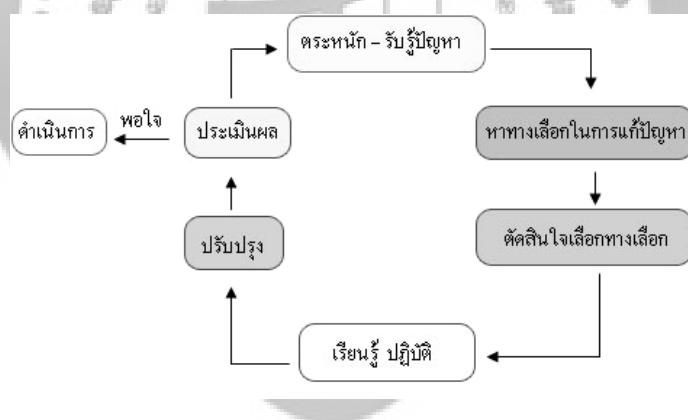
3. ตัดสินใจเลือกทางเลือก (Select Appropriate Alternative) เป็นขั้นตอนการ

ตัดสินใจว่าทางเลือกต่างๆ ที่สามารถแก้ไขปัญหานั้นทางเลือกใดมีความเหมาะสมหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด สำหรับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในชุมชนซึ่งจะใช้กระบวนการคิดเป็นและกระบวนการอื่นๆ เข้ามาเป็นแนวทางในการตัดสินใจ

4. เรียนรู้และลงมือปฏิบัติตามทางเลือก (Learning and Implementing) ซึ่งมีขั้นตอนย่อยๆ คือ การวางแผนการดำเนินงาน เป็นการดำเนินแนวทางการดำเนินงานตามทางเลือกที่กำหนดว่าจะต้องทำอะไร มีขั้นตอนอย่างไร ใครเป็นผู้กระทำและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งในขณะที่ปฏิบัติงานก็จะได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นแต่ละขั้นตอนที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะในการปฏิบัติ

5. การปรับปรุง (Improvement) ในระหว่างการดำเนินงาน อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ จะต้องมีการปรับปรุงและกระบวนการทำงานให้สามารถดำเนินการไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินดูว่า กิจกรรมที่ปฏิบัตินั้นสามารถแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ ถ้าแก้ไขปัญหานั้นเป็นที่พอใจ ก็ถือว่า ปัญหาที่ประสบอยู่หมดไป ก็ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังๆ ต่อไป แต่ถ้าประเมินผลแล้ว ผลที่ออกมาไม่น่าพอใจ คือ ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ ก็ต้องเริ่มต้นพิจารณา วิเคราะห์ปัญหาและอาจจะต้องหาทางเลือกใหม่เริ่มต้นตามกระบวนการ SLP ใหม่ ดังภาพประกอบใหม่ เริ่มต้นตามกระบวนการ SLP ใหม่ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม SLP

ที่มา: ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา (CARD) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2552). กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม SLP. หน้า 25.

จะเห็นได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม SLP เป็นกระบวนการในการค้นหาปัญหาและแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการในการแก้ปัญหานั้นเอง ซึ่งเป็นลักษณะเช่นเดียวกับกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งตามแนวคิดนี้มีความเชื่อว่า

ถ้าประชาชนนำเอากระบวนการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ไปใช้แก้ไขปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัวหรือชุมชน โดยหาทางเลือกที่เหมาะสมที่จะทำให้ตนเอง หรือชุมชน สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้เอง ก็จะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชน

เทคนิคในการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนเหล่านี้เป็นกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัย นักพัฒนา และผู้ที่เข้าไปศึกษาชุมชนพึงพิจารณาเพื่อที่จะได้มีความเข้าใจในสภาพของชุมชนในด้านต่างๆ ทั้ง ด้าน กลุ่มผู้นำ ความเป็นอยู่สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณี การเมือง และระบบต่างๆ ของชุมชนที่เชื่อมโยงกับระบบใหญ่รวมถึงสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาชุมชนต่อไป

สรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนรู้ครูผู้สอน จำเป็นที่จะต้อง มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค และวิธีการเรียนรู้แบบต่างๆ เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางให้มีความเหมาะสมกับ ธรรมชาติความต้องการความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงทักษะกระบวนการคิดการแก้ปัญหา รวมไปถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้กับผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน อีกด้วย

5.3 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ทิตินา แคมมณี (2548: 3) ได้กล่าวถึงการออกแบบการเรียนรู้ไว้ว่า สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียน การสอน รวมทั้งวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือและได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่า มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้นๆ

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545: 1) ได้กล่าวถึงการออกแบบการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียน การสอนจะให้ได้ผลดีนั้น ผู้สอนควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติและสนองต่อความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการแบบเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการจัดการเรียนรู้ ที่ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ ได้อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชา การที่ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จะสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง กับหลักการหรือวิธีการที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบการสอน วิธีสอนเทคนิคการสอน หรือวิธีการเรียนรู้แบบต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย และเป็นที่รู้จักกัน ทั่วไป ก่อนที่จะออกแบบการจัดกิจกรรมในแผนการเรียนรู้ เพื่อการสอนนั้นๆ จะได้บรรลุจุดประสงค์ ตามที่ตั้งไว้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545: 23 – 25) กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกใช้วิธีการสอน ว่าสิ่งที่ครูต้องนำมาพิจารณาเพื่อใช้ประกอบการเลือกรูปแบบ วิธีการและเทคนิคการสอนในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ผู้เรียนทั้งด้านความสามารถ ด้านสติปัญญา วิธีการเรียนและประสบการณ์เดิม
3. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้
4. การใช้รูปแบบวิธีการ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่มีหลายรูปแบบ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เนื่องจากวิธีการสอนมีหลายวิธี ทุกวิธีมีประโยชน์ในการนำมาสอนทั้งสิ้น การเลือกวิธีการสอนจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ครูผู้สอนจึงควรพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด การให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการดำรงชีวิต รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาต่างๆ โดยใช้เหตุผล ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงวัยผู้เรียน ความต้องการของสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน คือ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการและเจตคติที่ดี ตลอดจนการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามความต้องการของหลักสูตรโดยมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. 2552: ออนไลน์)

5.3.1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design

หลักการแนวคิด Backward Design

Backward Design วิธีนี้ได้เผยแพร่โดย เก็นท์ วิกกินส์ และ เจย์ แม็คโทก์ เมื่อปี ค.ศ. 1998 เป็นกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน หรือการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อน แล้วจึงออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และแสดงความรู้ความสามารถ ตามที่กำหนดไว้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้มี 3 ขั้นตอน (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. 2552: ออนไลน์)

ขั้นที่ 1 กำหนดความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้น คือ ครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ออกแบบนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องอะไร สามารถทำอะไรได้ และมีสาระ/ความรู้/ความสามารถอะไรบ้างที่ควรเป็นความเข้าใจที่ติดตัวผู้เรียนไปเป็นเวลานาน (ความเข้าใจที่คงทน) ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และกำหนดความรู้ ความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นนี้ ครูผู้สอนต้องพิจารณาพันธกิจ เป้าประสงค์และคุณลักษณะของหลักสูตรสถานศึกษา และพิจารณามาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่กำลังออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วย

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้พฤติกรรมเกิดขึ้นที่ชัดเจน ยอมรับได้ว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้หลังจากได้เรียนรู้แล้ว คำถามที่ครูต้องหาคำตอบให้ได้ คือ จะรู้ได้อย่างไรว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตามมาตรฐานหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหน่วย การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การแสดงออกของผู้เรียนเป็นอย่างไร จึงจะยอมรับได้ว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตามที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนจึงต้องประเมินผลการเรียนรู้ โดยการตรวจสอบพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นความเข้าใจที่คงทนของผู้เรียน ไม่ควรใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้เพียงครั้งเดียวแล้วตัดสินผลการเรียนรู้ ควรใช้การประเมินตามสภาพจริง

ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย และอาจจะประเมิน ด้วยการทดสอบด้วยก็ได้ และควรเป็นประเภทเขียนตอบเพื่อจะได้แน่ใจว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่สำคัญ อย่างแท้จริง

ขั้นที่ 3 การออกแบบการเรียนรู้ วางแผนการจัดกิจกรรมและสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมตามที่ระบุในขั้นที่ 2 ซึ่งถ้าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ได้ในระดับที่น่าพอใจ ก็จะแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามที่กำหนดในขั้นที่ 1 มีความรู้และทักษะสำคัญและมีความรู้ที่คงทน ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ควรกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. กำหนดพฤติกรรมที่ให้ผู้เรียนแสดงออกที่แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะ/กระบวนการ ตามมาตรฐาน/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดที่สอดคล้องกับขั้นที่ 2 ที่กำหนดไว้

2. กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ (ข้อเท็จจริง) ความคิดรวบยอด และมีทักษะตามมาตรฐาน/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหน่วยการเรียนรู้

3. การกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้และวิธีการชี้แนะ (Coaching) และ กำหนดวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด ที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะตามมาตรฐาน/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหน่วยการเรียนรู้

4. กำหนดสื่ออุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่จะให้ผู้เรียนพัฒนาตามมาตรฐาน/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหน่วยการเรียนรู้ นั้นๆ สื่ออุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ควรมีความเหมาะสมและมีความ เป็นไปได้ที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและความเข้าใจที่คงทน

จากหลักการแนวคิดการออกแบบการเรียนรู้แบบ Backward Design จะต้องมีเทคนิคการประเมินผู้เรียน ดังนี้

5.3.2 เทคนิคการประเมิน

ในการประเมินผล เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ควรใช้วิธีการประเมินต่างๆ ดังนี้ (สิริพัทธ์ เจษฎาวโรจน์. 2552: ออนไลน์)

1. การเลือกคำตอบที่ถูกต้อง (Selected Response) เช่น การจับคู่คำตอบ ให้เลือกตอบ

2. การเขียนหรือตอบตามเค้าโครง (Constructed Response) เช่น เขียนรายงาน ผลการทดลอง เขียน ตามรูปแบบที่ร่างไว้ การเขียนตอบสั้นๆ

3. การตอบอัตนัย (Essay) เช่น เขียนบทความ เขียนตอบโดยกำหนดเค้าโครงเอง

4. การผลิตชิ้นงาน โครงการ การแสดง การปฏิบัติที่อยู่ในโรงเรียน (School products/performance)

5. การผลิตชิ้นงาน โครงการ การแสดง การปฏิบัติตามสภาพจริง ซึ่งอาจความซับซ้อนของสถานการณ์ และการจัดการมากกว่า นักเรียนต้องมีทักษะและความรู้ ในการทำงานหรือการปฏิบัติ นั้นๆ (Contextual product/performance)

6. การประเมินต่อเนื่อง เช่น การสังเกตพัฒนาการของนักเรียน การประเมินทักษะของนักเรียน การประเมินตนเองของนักเรียน (On-going tools)

สรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมทางการเรียนการสอนที่สนองตอบความต้องการความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนมีการผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมดุล และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการและเทคนิคการสอนแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาต่างๆ

5.4 ด้านบทบาทของผู้สอน

บทบาทของครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาวิชา มาเป็นผู้กระตุ้นผู้เรียนให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ เรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียนในบางเรื่องที่เป็นความรู้ใหม่ๆ ส่วนบทบาทของผู้เรียนคือ เป็นผู้ลงมือปฏิบัติจนได้ข้อค้นพบและข้อสรุปได้ แต่ผู้สอนกลับมีความสำคัญมากขึ้นเพราะบทบาทของผู้สอนจะมากขึ้นผู้สอนต้องเป็นคนเก่ง มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่สอน จึงจะสามารถแนะนำผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง มีการเตรียมการสอนอย่างดี รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล รู้จักผู้เรียนในด้านความรู้ความสามารถ อุปนิสัยใจคอ สุขภาพร่างกาย การประพฤติปฏิบัติ

ผู้สอนต้องเตรียมบทเรียน กิจกรรมและสถานการณ์ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่ผู้เรียนจะใช้ศึกษา เตรียมคำถามที่จะซักถาม เป็นต้น ผู้สอนจะต้องมีความเมตตาหวังดีต่อผู้เรียน ให้ความรักความอบอุ่น รู้จักให้อภัยผู้เรียน เมื่อทำผิดพลาดแนะนำด้วยความหวังดีต่อผู้เรียน ความเป็นมิตร มีความอดทน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและเรียนด้วยความสุข

รุ่ง แก้วแดง (2541: 140) ได้เสนอบทบาทของครูยุคใหม่ ซึ่งมีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล อาจต้องทดสอบเพื่อพัฒนาการของเด็ก ดูข้อมูลภูมิหลัง พื้นความรู้ ความสามารถทางการเรียน และความต้องการของผู้เรียนเช่นเดียวกับแพทย์ที่รักษาคนไข้ จำเป็นที่จะต้องมามีข้อมูลก่อน

2. วิเคราะห์เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้เรียน โดยใช้ศาสตร์เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้หรือเทคนิคพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เข้ามาช่วย เพื่อดูว่า เด็กมีศักยภาพทางปัญญาด้านไหน มากน้อยเท่าใด หากครูไม่มีความสามารถที่จะวิเคราะห์โดยวิธีนี้ ก็จำเป็นที่จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเพื่อวิเคราะห์หาศักยภาพของผู้เรียน หากพบว่า ผู้เรียนคนนั้น มีปัญหาในเรื่องความพิการเบื้องต้น ครูก็สามารถช่วยเหลือแนะนำ เพื่อจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนได้ การวิเคราะห์เช่นนี้ ครูสามารถช่วยให้ผู้เรียนที่มีสติปัญญาสูงโดยส่วนรวม หรือมีความอัจฉริยะด้านใดด้านหนึ่งสามารถที่จะพัฒนาไปได้เต็มตามศักยภาพ

3. ร่วมมือกับผู้เรียนในการสร้างวิสัยทัศน์ครู กระตุ้นความต้องการของเด็กได้ โดยการช่วยเด็กสร้างวิสัยทัศน์หรือความฝันว่า เขาควรจะไปให้สูงสุดได้เท่าใด เพื่อที่จะสร้างพลังและแรงจูงใจ แม้ในเด็กเล็กอาจดูเป็นความฝันที่ห่างไกล แต่เมื่อเติบโตขึ้น ความฝันจะใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กแต่ละคนมากยิ่งขึ้น

4. ร่วมวางแผนการเรียนรู้ การเรียนเป็นสิทธิและความรับผิดชอบของผู้เรียนหน้าที่ครูเป็นผู้ร่วมวางแผน เป็นผู้ให้คำแนะนำ ในฐานะผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์มากกว่า แต่การวางแผนการเรียนจริงๆ นั้นเป็นเรื่องของผู้เรียน ประเด็นนี้อาจมีหลายคนเถียงว่า ครูมีความรู้และประสบการณ์ในการวางแผนมากกว่าเด็ก ซึ่งก็เป็นความจริง แต่การวางแผนโดยไม่ให้เด็กมีส่วนร่วมจะไม่ช่วยให้เด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่ เด็กอาจจะต้องฟังครูตลอดเวลา การเรียนจะสิ้นสุดในห้องเรียน เราจะไม่สามารถปลูกฝังให้เด็กรู้จัก “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” ได้ ดังนั้นการวางแผนการเรียน ไม่ว่าจะป็นรายสัปดาห์รายเดือน หรือรายภาคเรียน ตลอดจนการวางแผนตลอดหลักสูตร จึงควรเป็นหน้าที่ของผู้เรียน

5. แนะนำช่วยเหลือเรื่องการเรียน เมื่อวางแผนการเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูก็ยังต้องให้คำแนะนำและช่วยเหลือในเรื่องการเรียนต่อไป ซึ่งจะเป็นขั้นตอนที่จะเข้ามาทดแทนขั้นตอนการสอนเดิมคือ แทนที่ครูจะบอกเนื้อหาให้แบบเดิม ครูก็เพียงแค่แนะนำเนื้อหาบางส่วนและวิธีการเรียนให้แกผู้เรียน

6. สรรหาและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครู คือ เป็นผู้สนับสนุนสรรหาสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ จัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ประกอบการเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้

7. ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขั้นตอนนี้ อาจเป็นเรื่องยากและเรื่องใหม่สำหรับครู เพราะครูที่คุ้นเคยกับการสอนแบบเดิม จะไม่อดทนที่จะปล่อยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง จะหันกลับไปใช้วิธีบอกให้ท่องจำอย่างเดิม วิธีที่ดีที่สุดคือ ครูต้องจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง ตามความถนัดของผู้เรียน อาจจะเรียนคนเดียวหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยให้อากาศและเวลาแกผู้เรียนอย่างเต็มที่ ครูจะสังเกตอยู่ห่างๆ ถ้าผู้เรียนไม่ร้องขอ ครูไม่จำเป็นต้องเข้าไปแนะนำมากนัก ยกเว้นกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาการตามแผนที่วางไว้ได้ ครูอาจจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือแนะนำในเรื่องการเรียนบ้างเป็นครั้งคราว

8. เสริมพลังและสร้างกำลังใจ หน้าที่ของครูคือ ต้องเสริมพลังแก่นักเรียนอธิบายหรือแนะนำให้นักเรียนตั้งใจเรียนต่อไป เนื่องจากอาจมีเด็กบางคนต้องการกำลังใจและบางคนไม่สามารถเรียนด้วยตนเองจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ครูต้องทำทุกวิธีที่จะกระตุ้นเพื่อสร้างความสนใจผู้เรียนต่อไปได้

9. ร่วมประเมินผลหน้าที่ของครูในขั้นประเมินผล จะไม่วัดผลฝ่ายเดียวแบบเดิม แต่จะให้คำแนะนำเรื่องการวัดผลประเมินผล โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง เพื่อดูว่าสามารถเรียนได้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนมากน้อยเพียงใด ถ้าผู้เรียนยังไม่บรรลุผลตามที่วางไว้ ก็จำเป็นต้องกลับไปวางแผนและแก้ไขใหม่

10. เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ นักเรียนนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการเรียนใหม่

ถ้าครูผู้สอนปฏิบัติตามกระบวนการดังกล่าว เป็นภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิม ภาพที่ครูยืนอยู่หน้าชั้นใช้เพียงชอล์กกับกระดาน และบอกให้ผู้เรียนท่องจำจะเป็นอดีตไปอย่างสิ้นเชิง

ครูยุคใหม่จะมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ให้คำแนะนำและเสริมพลังแก่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูไว้ ดังนี้ (สุวิทย์ มูลคำ; และคณะ. 2543: 8)

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและพัฒนาจนเต็มศักยภาพของตนเอง
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ฝึกกระบวนการคิด ฝึกปฏิบัติ และฝึกปรับปรุง สามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา
4. การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดปฏิบัติ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้ผู้เรียนทำได้โดยคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
5. จัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
7. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนเต็มความขีดความสามารถ โดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าช่วย เป็นผลทำให้ผู้เรียนมีความรู้และมีทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมาก

จากแนวคิดสรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่ของครูตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดและจัดกระบวนการให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ บูรณาการกับสาระต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546: 104 – 105) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของผู้สอนไว้ ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ของผู้เรียน

8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้กับชีวิตจริง
ของผู้เรียน

9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

กรมวิชาการ (2544: 7) ได้สรุปถึงบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
ไว้ดังนี้

1. พัฒนาตนเองอยู่เสมอโดยการศึกษาค้นคว้าวิจัย
2. ออกแบบการจัดการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก
3. จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการสอน
4. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ความคิดและลงมือปฏิบัติ
6. ให้คำปรึกษาแนะนำ เสริมแรงและเป็นตัวแบบที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2543: 12 – 14) กล่าวถึงบทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ดังนี้

1. เป็นผู้จัดระบบการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การศึกษาหลักสูตรตลอดจนการวางแผน
การเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือก ผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน วัสดุและประเมินผล
และรวมไปถึงการจัดระเบียบวินัยในชั้นเรียนด้วย

2. เป็นผู้จัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ด้านกายภาพ ได้แก่ การจัด
ชั้นเรียน วัสดุอุปกรณ์ แสงสว่าง ระบบเสียง ให้ผู้เรียนรู้สึกสบายและอยากเรียน ส่วนด้านจิตวิทยา ได้แก่
การจัดชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น ส่งเสริม
การกล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่ม ให้โอกาสผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จทุกคน

3. เป็นผู้ชี้แนะหรือแนะแนวทางให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ โดยการสังเกต สืบสวน
ทดลอง วิเคราะห์จนพบคำตอบ ซึ่งเป็นวิธีการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง

4. เป็นผู้นำเสนอในเรื่องที่มีความซับซ้อน ซึ่งผู้เรียนอาจประสบปัญหา ถ้าจะต้อง
ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือเป็นเรื่องที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยและไม่เคยมีความรู้มาก่อนครูพิจารณา
แล้วว่า ควรเป็นผู้นำเสนอเรื่องนั้นด้วยตนเอง

5. เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อพร้อมที่จะเข้าใจ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน
หรือแก้ไขบางอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น

6. เป็นผู้เสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ครูต้องการและเป็นการย้าให้ผู้เรียน
มั่นใจในการกระทำของตนเองจะได้พัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ครูควรเลือกโอกาสในการเสริมแรงให้เหมาะสม

7. เป็นผู้ถามคำถาม การถามคำถามเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และเป็นเครื่องมือ
สำคัญที่ครูสามารถใช้พัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน คำถามที่ใช้จึงควรหลากหลายและใช้ความคิดระดับสูง
ในการตอบ

8. เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับผู้เรียนเมื่อลงมือปฏิบัติสิ่งใดย่อมต้องการทราบผลการกระทำ
ของตน ครูจึงควรบอกผลการกระทำแก่ผู้เรียนโดยเร็ว เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจหรือแก้ไขข้อบกพร่องได้

ทันท่วงที ครูควรมีวิธีให้ข้อมูลย้อนกลับที่ส่งเสริมการเรียนรู้

เทคนิควิธีการเหล่านี้ ล้วนเป็นวิธีที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้คิดค้นคว้าศึกษาทดลอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในหลายๆ ลักษณะ ดังนี้ (ชาติแจ่มนุช; และคณะ. ม.ป.ป.)

1. เป็นผู้จัดการ (Manager) เป็นผู้กำหนดบทบาทให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมทำกิจกรรม แบ่งกลุ่ม หรือจับคู่ เป็นผู้มอบหมายงานหน้าที่ความรับผิดชอบแก่ นักเรียนทุกคน จัดการให้ ทุกคนได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของตน
2. เป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม (An active participant) เข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มจริงๆ พร้อมทั้งให้ ความคิดและความเห็นหรือเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของนักเรียนขณะทำกิจกรรม
3. เป็นผู้ช่วยเหลือและแหล่งวิทยาการ (Helper and resource) คอยให้ คำตอบเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ ตัวอย่างเช่น คำศัพท์หรือไวยากรณ์การให้ ข้อมูลหรือความรู้ ในขณะที่นักเรียนต้องการ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
4. เป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Supporter and encourager) ช่วยสนับสนุน ด้านสื่ออุปกรณ์ หรือให้คำแนะนำที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง
5. เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) คอยตรวจสอบงานที่นักเรียนผลิตขึ้น มาก่อนที่จะส่งต่อไปให้นักเรียนผลิตขึ้นมาก่อนที่จะส่งต่อไปให้นักเรียนคนอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความถูกต้องของคำศัพท์ไวยากรณ์การแก้คำผิด อาจจะทำได้ทั้งก่อนทำกิจกรรมหรือบางกิจกรรม อาจจะแก้ทีหลังได้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตาม CIPPA MODEL ครูควรบทบาท ดังนี้

(ทิตนา เขมมณี. 2542: 3)

1. บทบาทด้านการเตรียมการ ประกอบด้วย
 - 1.1 การเตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ซึ่งจะต้องให้คำอธิบายคำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ โดยครูจะต้องมีภาระหนักเตรียมตนเองด้วยการอ่านการค้นคว้า การทดลองปฏิบัติมากๆ ในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งข้อมูลและประสบการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน
 - 1.2 การเตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่ามวลความรู้สักอีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียนใบความรู้และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการหรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์บริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่างๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อหนังสืออุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดในกระบวนการเรียนรู้หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ทั้งในและนอกเวลาเรียน

1.3 การเตรียมกระบวนการเรียนรู้ บทบาทครูการเรียนรู้ทุกครั้ง คือ การวางแผนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เห็นผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ตามที่กำหนด โดยบทบาทในส่วนนี้ครูจะทำหน้าที่คล้าย ผู้จัดการ (Manager) กำหนดบทบาทการเรียนรู้และเป็นผู้กำหนดบทบาทให้ผู้เรียนทุกคนได้ มีส่วนเข้าร่วมกิจกรรมแบ่งกลุ่มหรือจับคู่ เป็นผู้อบรมหมายงานหน้าที่ความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนทุกคนจัดการให้ทุกคนได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของตน

1.4 การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้แล้ว ครูจะพิจารณาและกำหนดว่าจะใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ใดเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลแล้วจัดเตรียมให้พร้อมบทบาทของครูตรงนี้จึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

1.5 การเตรียมการวัดและประเมินผล บทบาทในด้านการเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะ (Skill) โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. บทบาทด้านการดำเนินการ เป็นบทบาทขณะผู้เรียนดำเนินการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา (Helper and Advisors) คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ให้ข้อมูลหรือความรู้ในเวลาผู้เรียนต้องการ เพื่อให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Supporter and Encourager) ช่วยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียน สนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

2.3 การเป็นผู้ร่วมกิจกรรม (Active Participant) โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียนพร้อมทั้งให้ความคิด และความเห็นหรือช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

2.4 การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) ตรวจสอบผลการทำงาน ตามกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อให้ถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์ก่อนให้ผู้เรียนสรุปข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้

2.5 การเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยการสนับสนุนเสริมแรง และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่มแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเต็มที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและอภิปรายโต้แย้งแสดงความคิดเห็นด้วยท่าทีนุ่มนวล ให้เกียรติและเป็นมิตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

3. บทบาทด้านการประเมินผล เป็นบทบาทที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการ เพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ครูควร

เตรียมเครื่องมือ และวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้านโดยเน้นการวัดจากสภาพจริง (Authentic Measurement) จากการปฏิบัติ (Performance) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัด และประเมินผลเองแล้วผู้เรียน และสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ควรจะมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเอง และกลุ่มด้วย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 78) กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ครูผู้สอนควรมีบทบาท ดังนี้

1. ครูต้องศึกษา ทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 2. ครูต้องจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นทักษะความรู้ กระบวนการตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตร ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์
 3. ครูต้องศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมกับนำข้อมูลมาในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ความแตกต่างของผู้เรียน และพัฒนาการทางสมอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
 4. ครูต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองท่ามกลางบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรไมตรี
 5. ครูต้องจัดเตรียมและใช้สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
 6. ครูต้องประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งนี้มุ่งเน้นการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ควรเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครองตลอดจนสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาและพัฒนาการของผู้เรียน
 7. ครูต้องนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการสอนซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนตลอดจนปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ
- อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้สอนโดยครูจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น จัดการเรียนรู้การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้เรียนรู้ด้วยความสนุกและได้สาระ กระตุ้นผู้เรียนมีความกระตือรือร้น

ทำกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เมื่อหน่วยสังเกตเหตุการณ์ต่างๆ วัตถุประสงค์ประเมินผลไปด้วย เพื่อจะได้ทราบว่า เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดไว้หรือไม่

5.5 ด้านบทบาทของผู้เรียน

เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีบทบาทการจัดการเรียนรู้ ใน ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 79)

1. มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนและผู้ปกครอง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงความสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้ อย่างเหมาะสม หลากหลายด้วยความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง
3. เป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
4. นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
5. มีส่วนร่วมในการประเมินผลและนำผลการประเมิน มาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้ก้าวหน้าเสมอ
6. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครู เพื่อนผู้เรียน และมีการทำกิจกรรมต่างๆ ที่มีลักษณะสร้างสรรค์ด้วยความเป็นมิตรไมตรี กล่าวคือ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ
7. ร่วมจัดทำดูแล รักษา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
8. อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนมรดกของชุมชนได้อย่างเป็นระบบ
9. ประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนและองค์กรต่างๆ ในชุมชน เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

10. รักษาสิทธิและโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

ในการเรียนตามทฤษฎี Constructionism ผู้เรียนจะมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติและสร้างความรู้ไปพร้อมๆกันด้วยตัวของเขาเอง (ทำไปและเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน) โดยครูส่งเสริมให้นักเรียนมีลักษณะดังนี้ (ครูไทย .2552 :ออนไลน์)

1. มีความยินดีร่วมกิจกรรมทุกครั้งด้วยความสมัครใจ
2. เรียนรู้ได้เอง รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ด้วยตนเอง
3. ตัดสินปัญหาต่างๆอย่างมีเหตุผล
4. มีความรู้สึกและความคิดเป็นของตนเอง
5. วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้

6. ให้ความช่วยเหลือกันและกัน รู้จักรับผิดชอบงานที่ตนเองทำอยู่และที่ได้รับมอบหมาย นำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้นั้น

บทบาทของผู้เรียนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ CIPPA MODEL

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542: 12 – 14) กล่าวว่า เมื่อครูปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการรู้ของตนแล้วผู้เรียนก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตน ด้วยการเรียนรู้จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้โดยทั่วไปแล้ว ผู้เรียนจะมีบทบาทที่สำคัญๆ ดังนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือประสบการณ์ต่างๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้

2. บทบาทในการศึกษาหรือลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจ ใช้ความคิดในการถกแถลง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นความรู้สึกหรือประสบการณ์ต่างๆ ที่หามาได้ และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง

3. บทบาทในการจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดความคงทนและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้สะดวกขึ้น

4. บทบาทในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ที่เกิิดประโยชน์ต่อชีวิตนอกจากนั้นการประยุกต์ใช้จะช่วยต่อยอดความเข้าใจและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนในความรู้ที่นั้น และการนำความรู้ไปใช้ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่นๆ เพิ่มเติมได้ด้วยการดำเนินการตามบทบาททั้ง 4 ข้างต้น ผู้เรียนจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่จำเป็นในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ดังนี้

4.1 เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างกระตือรือร้น

4.2 ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับกลุ่ม เช่น การแสวงหาข้อมูล การศึกษาข้อมูลและการสรุป

4.3 รับฟัง พิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

4.4 ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบ คัดค้าน สนับสนุนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของตนกับผู้อื่น

4.5 แสดงความสามารถของตน และยอมรับความสามารถของผู้อื่น

4.6 ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ เรียนรู้จากกลุ่มและช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้

จากข้อความข้างต้น ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติโดยครูส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งศึกษาหาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักรับผิดชอบและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนจะต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังนี้

1. ต้องแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

2. ต้องเป็นผู้มีระเบียบ วินัย คุณธรรม จริยธรรมที่ดี

3. ต้องให้ความเคารพเชื่อฟัง บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์

4. ต้องประพฤติตามระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนด

5. ต้องปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับกาลเทศะมีความสุภาพอ่อนโยนทั้งกายวาจา ใจ

6. ต้องมาโรงเรียนให้ทันเวลา และเข้าเรียนให้ตรงเวลา ไม่หนีเรียน

7. ต้องตั้งใจเล่าเรียน
8. ต้องไม่เสพสิ่งเสพติดทุกชนิดทั้งในและนอกโรงเรียน
9. ต้องมีความซื่อสัตย์ รักความสามัคคี ไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น
10. ต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน อาคารเรียนและรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงาม
11. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายรู้จักคุณค่าของวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ของชาติ
12. ต้องเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ชุมชนและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
13. ต้องช่วยกันสร้างและรักษาชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียน
14. ต้องรู้จักประหยัดและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ด้านบทบาทของผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนและผู้ปกครอง มีความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการประเมินผล และนำผลการประเมินมาพัฒนากระบวนการ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครู เพื่อนผู้เรียน และมีการทำกิจกรรมต่างๆ ที่มีลักษณะพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ทั้งอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรม

6. จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน

จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน คือคุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านความสามารถ และทักษะตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 4)

1. ด้านความสามารถ และทักษะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 เป็นช่วงชั้นที่จำเป็นต้องปูพื้นฐานความสามารถ และทักษะการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 พัฒนาความสามารถให้สูงขึ้นจนสามารถอ่านคล่องเขียนคล่อง คิดเลขคล่อง มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มุ่งพัฒนาต่อยอด พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 มุ่งพัฒนาต่อเนื่อง พัฒนาด้านความสามารถในการแสวงหาความรู้เพื่อการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เน้นเพิ่มเติมความสามารถ

ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารได้ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

2. ด้านคุณลักษณะ

ด้านคุณลักษณะ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น มีความเป็นพลเมือง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีคุณลักษณะนิสัยที่ต้องเน้นเป็นการเฉพาะในแต่ละช่วงวัย และพัฒนาต่อเนื่องในทุกช่วงชั้น ดังนี้ ชั้น ป. 1 – 3 เน้นความใฝ่ดี ชั้น ป. 1 – 6 ใฝ่เรียนรู้ ชั้น ม. 1 – 3 อยู่อย่างพอเพียงและชั้น ม. 4 – 6 มีความมุ่งมั่นในการศึกษา และการทำงาน โดยสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่า จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนนั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ต้องปูพื้นฐานความสามารถ และทักษะการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 พัฒนาความสามารถให้สูงขึ้นจนสามารถอ่านคล่องเขียนคล่อง คิดเลขคล่อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ทักษะการคิดขั้นสูง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 พัฒนาด้านความสามารถในการแสวงหาความรู้ เพื่อการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ตามช่วงวัยด้านคุณลักษณะ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น มีความเป็นพลเมือง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

7. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

1. เพศ

เพศมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ครูที่เพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันซึ่งคำกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับ แส่นศรี ผัดเซตร (2546: 48) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับฉันทลักษณ์ จันทร์ศรี (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ พบว่า อาจารย์ชาย และอาจารย์หญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2. วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงแสดงให้เห็นว่า มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับธีรยุทธ โปรยไธสง (2536: บทคัดย่อ) และได้ศึกษาสมรรถภาพด้านความรู้ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า วุฒิการศึกษาของครูที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีสมรรถภาพด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับประภาศรี อ่วมณิข (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความรู้ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ทั่วไปแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และด้านความรู้วิชาชีพเฉพาะทางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับฉันทลักษณ์ จันทร์ศรี (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์และมหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ระดับการจัดการศึกษา

ระดับการจัดการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับ จริยา นายศรี (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ครูผู้สอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่สอนในโรงเรียนที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01และสอดคล้องกับ คราด ยอดสวัสดิ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นความสามารถที่จำเป็นในการสอนของครู เมื่อครูได้รับการบรรจุเข้าทำงานในโรงเรียน ความรู้ความสามารถเดิมที่ได้รับ หลังจากจบการศึกษาในระดับใดก็ตาม

อย่างเดี๋ยวยังไม่เพียงพอที่จะถูกนำมาใช้สอน หน่วยงานที่สังกัดจึงต้องแนะนำชี้แจง ฝึกอบรมให้ทดลองงาน เพื่อเพิ่มทักษะให้มีประสบการณ์ในการสอน (บุหงา ลิ้มโกมุท. 2547: 49; อ้างอิงจาก ประชา เตรีตน์. 2531: 40 – 42) ประสบการณ์ในการทำงานเกิดจากการเรียนรู้ และการได้พัฒนาทักษะในการทำงานเพิ่มขึ้น ประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันได้และสอดคล้องกับจินดา ทับจิ้น (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการเตรียมการสอน ด้านการรู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร เขต 1

8.1.1 งานวิจัยในประเทศ

มาลี สินเสื่อ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านวัดและประเมินผล ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

สาธิตา สุวรรณสิงห์ (2545: 55) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของข้าราชการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน การจัดกิจกรรมให้เรียนรู้ตามสภาพจริงและการจัดเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมาก ส่วนองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ทุกเวลา ทุกสถานที่ การฝึกทักษะกระบวนการคิด และการจัดสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาจากลักษณะงานสอนแตกต่างกัน พบว่า จัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพิจารณาจากประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน พบว่า จัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำรายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา โดยได้ประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ผลการดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความก้าวหน้าในระดับปานกลาง มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกหน่วยงาน ดำเนินการส่งเสริมการศึกษา วิจัยองค์ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ มีการจัดทำเอกสารที่อยู่ในรูปของหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่นๆ และจัดฝึกอบรม บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ

สำราญ ตติชรา (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามแนว ปฏิรูปการศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองตราด พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองตราด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตาม ลำดับปัญหาจากไปน้อย คือ การประชาสัมพันธ์การสอน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การสอนที่เน้น กระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดสภาพแวดล้อมทางการสอน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน การประเมินตามสภาพจริง การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การทำวิจัยในชั้นเรียน การให้ ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง ส่วนการเปรียบเทียบศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูป การศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองตราด จำแนก ตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ยุพิน ทองส่งเสริม (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสื่อการเรียนรู้ ครูมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

อิตราพร อินทะกนก (2547: ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อ ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรและปัญหาการใช้หลักสูตร รวมทั้งเปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตร และ ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่ง ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสุรินทร์ รวมทุกด้าน มีสภาพการใช้อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การจัด ทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา ดำเนินการบริหารหลักสูตร และด้านการสรุป การดำเนินงาน สำหรับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รวมทุกด้าน มีปัญหาการใช้อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินการบริหารหลักสูตร การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และการสรุปผลการดำเนินงาน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น

ของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับปัญหาการใช้หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิลโลว์ จันทาโยธิน (2548: 87 – 90) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 รายการ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย 2) การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 3) การจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 4) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 5) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 8) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบ ได้แก่ มีข้อมูลสารสนเทศไม่เพียงพอต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไม่สามารถกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความจำเป็นของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ เวลาที่กำหนดในแต่ละกลุ่มสาระ ไม่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคเรียน และการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกยังไม่หลากหลาย

8.1.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮอดคินสัน (สิทธิชัย จันทานนท์. 2548: 58; อ้างอิงจาก Hodkinson. 1998: 205 – 206) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการสอนของครูอาชีวศึกษาในประเทศอังกฤษ ผลการศึกษา พบว่า วิทยาลัยที่จัดการศึกษาทางไกล อาจารย์และครูฝึกจะอยู่ในองค์กรของตนเอง ไม่จำเป็นต้องกลับไปทำงานเดิมที่เคยทำและซึ่งในหลายแห่ง พบว่า อาจารย์เหล่านั้นขาดความรู้ในเชิงกว้างและลึกในแง่มุมของวิชาชีพทางการศึกษา จึงไม่สามารถก้าวสู่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญได้ ดังนั้นจึงเห็นว่า ควรมีการยกระดับความเป็นผู้เชี่ยวชาญของอาจารย์และครูฝึกให้สูงขึ้น นั่นคือ ต้องมีการพัฒนาความรู้ในทางทฤษฎีทางการศึกษาให้กว้างมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างวิสัยทัศน์และจำเป็นต้องพัฒนาความรับผิดชอบ ในการทำงานร่วมกับกลุ่มสาขาอาชีพอื่น ฝึกฝนเกี่ยวกับงานอาชีพเพื่อพัฒนาตนเองต่อไปด้วย

เบอร์เทลเซน (Bertelsen. 1999: 2858 – A) ได้ศึกษาธรรมชาติการสอนของครูและการเรียนรู้หนังสือของนักเรียนที่ได้รับการศึกษาพิเศษ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า การวางแผนจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับบทบาทของครู จำนวนนักเรียน และสถานการณ์ในการเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ชมิทท์ และ เคนเนดี (Schmidt; & Kennedy. 2003: Online) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องครูและความเชื่อเกี่ยวกับสาระความรู้และหน้าที่ด้านการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อในสาระวิชาความรู้มีอิทธิพลต่อการเลือกวิชาและวิธีสอนในการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่

ด้านการเรียนการสอนที่ตรวจสอบได้ ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์และการเขียนจากโรงเรียน 2 แห่ง ครูที่สอนผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ครูที่สอนวิชาต่างกัน มีประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนต่างกัน จะมีความเชื่อในการจัดการเรียนการสอนต่างๆ กัน และครูทุกกลุ่มยังไม่กระจ่างแจ้งในผลลัพธ์ของการปฏิบัติหน้าที่

เฮิร์ด (Hurd. 2007: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผู้นำทางการปฏิรูปการศึกษา ความเป็นโลกาภิวัตน์ในสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ให้กับโรงเรียน ได้สร้างความเป็นสากลให้กับโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า โลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นการผสมผสานเชื่อมต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นนามธรรมหรือรูปธรรมได้ให้บริบท อันจะทำให้สถาบันการศึกษา ระดับสูงได้พิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม หลักสูตรสถานศึกษา และองค์ประกอบทางการศึกษาในปัจจุบันของตัวเอง การตอบสนองที่มากขึ้นที่จะก้าวเข้าสู่โลกาภิวัตน์ คือ การนำความเป็นสากลมาสู่การสอน การวิจัย และการบริการของตัวเอง กระบวนการนี้ รู้จักกันดี ในชื่อ “กระบวนการความเป็นสากล” (โลกาภิวัตน์) การออกแบบงานวิจัยที่มีคุณภาพมากขึ้น ได้รวบรวมกลยุทธ์เข้ากับส่วนต่างๆ ทั้งที่เป็นผู้นำ ผู้สนับสนุน และกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์ เอกสารต่างๆ และการสังเกตโดยตรง ส่วนการวิเคราะห์นั้น ประกอบไปด้วยรูปแบบที่เป็นรากฐานง่าย ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นทักษะกระบวนการคิดโดยใช้สื่อที่หลากหลายรวมทั้งประเมินผลตามสภาพจริงและให้ชุมชนมีส่วนร่วม ด้านบทบาทของครุควรได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะนำไปจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 930 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 29 โรงเรียน ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 274 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 29 โรงเรียน ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เคริจซี่ และ มอร์แกน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 303; อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้น สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม จากนั้นนำมาเทียบสัดส่วนและสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดัง ตาราง 1

ตาราง 1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการจัดการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ประถมศึกษา	329	96
มัธยมศึกษา	493	145
ขยายโอกาส	108	33
รวม	930	274

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามระดับการปฏิบัติ ของครูผู้สอนที่จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยจำแนกลักษณะของเครื่องมือแต่ละส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และด้านบทบาทผู้เรียน จำนวน 55 ข้อ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง น้อย
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 4 หมายถึง มาก
- 5 หมายถึง มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวคิดจากตำรา เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นแนวทาง

ในการสร้าง และพัฒนาแบบสอบถามให้ครอบคลุม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนิยม ศัพท์เฉพาะ

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบ และขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร 5 ด้าน คือ ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอนและด้านบทบาทของผู้เรียน

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และปรับปรุงสำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียนข้อคำถาม

4. ปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

5. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือ นิยามศัพท์ ได้ข้อคำถามที่มีค่าระหว่าง .60 – 1.00 เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่

5.1 อาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ อาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5.2 อาจารย์ ปราโมทย์ ผิวเงิน อาจารย์ประจำ สาขาภาควิชาพื้นฐานทั่วไป มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ

5.3 ดร. สมชัย ชาลิตธาดา ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

5.4 นางทัศนีย์ สุวรรณพงษ์ หัวหน้าศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

5.5 นางสาวกุศลิน แสงวัชรสุนทร ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับ โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 99) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ .972

7. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปใช้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการ จากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่ได้รับมอบหมายให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 274 คน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.54

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2

2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 ใช้การวิเคราะห์หาความถี่และร้อยละ

3.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ โดยรวมและรายด้านโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับน้อยที่สุด

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตาม การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้สถิติ t-test กับกลุ่มเพศและวุฒิการศึกษา และใช้สถิติวิเคราะห์

ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) กับระดับการจัดการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานและเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe 's test)

4. วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดโดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนความเรียงเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence)

ใช้ในการสรุป

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 หาค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ใช้สถิติค่าที (t-test)

เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ของครูผู้สอนที่ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา

3.2 ใช้สถิติ (One - Way ANOVA)

เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ของครูผู้สอนที่ จำแนกตาม ระดับการจัดการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ระดับการจัดการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมปัญหาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ระดับชั้นแบ่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 5 ด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้สถิติ t-test ทดสอบตัวแปรเพศ และวุฒิ การศึกษา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA (One-way Analysis of Variance) ทดสอบตัวแปรระดับการจัดการศึกษา และประสบการณ์ ในการทำงาน ในกรณีที่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็น รายคู่โดยวิธีการของ เซฟเฟ (Scheffe 's test)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ปรากฏผลดัง ตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการจัดการศึกษา		
ประถมศึกษา	94	34.8
มัธยมศึกษา	143	53.0
ขยายโอกาส	33	12.2
รวม	270	100.0
เพศ		
ชาย	92	34.1
หญิง	178	65.9
รวม	270	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ		
ปริญญาตรี	195	72.2
สูงกว่าปริญญาตรี	75	27.8
รวม	270	100.0
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ตั้งแต่ 1 – 10 ปี	62	23.0
ตั้งแต่ 11 – 20 ปี	68	25.1
ตั้งแต่ 21 ปี	140	51.9
รวม	270	100.0

จากตาราง 2 พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครทั้งหมดจำนวน 270 คน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการจัดการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 เป็นเพศหญิง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 มีวุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 72.2 มีประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 21 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และด้านบทบาทของผู้เรียน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏ ดัง ตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านหลักการจัดการเรียนรู้	4.00	.42	มาก
ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.96	.47	มาก
ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.87	.45	มาก
ด้านบทบาทของผู้สอน	3.94	.41	มาก
ด้านบทบาทของผู้เรียน	3.79	.47	มาก
รวม	3.91	.39	มาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .42) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .47) ด้านบทบาทของผู้สอน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .41) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .45) และด้านบทบาทของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .47) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักการจัดการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.17	.60	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง	3.92	.56	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.94	.69	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับคุณธรรมและจริยธรรม	4.19	.70	มาก
มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่เอื้อต่อผู้เรียน	4.02	.62	มาก
มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่เอื้อต่อผู้เรียน	3.77	.63	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	3.97	.56	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้เป็นตัวกำหนด กิจกรรม	4.01	.64	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.20	.59	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	4.09	.64	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสมดุล	3.86	.61	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและ เต็มตามศักยภาพ	3.95	.63	มาก
รวม	4.00	.42	มาก

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับข้อ
จากมากไปน้อยสามลำดับ ได้แก่ มีการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.20$,
S.D. = .59) มีการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .70) และ
มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .60) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ด้านกระบวนการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.02	.54	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ กระบวนการคิด	4.01	.63	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเผชิญ สถานการณ์และแก้ปัญหา	3.79	.72	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรม	4.30	.62	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ	3.96	.61	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้	3.94	.67	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม	3.88	.69	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	3.93	.71	มาก
มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาลักษณะนิสัย	3.87	.73	มาก
มีกระบวนการเรียนรู้เน้นเทคนิคการสอนที่หลากหลาย	3.97	.60	มาก
รวม	3.96	.47	มาก

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับข้อจาก
มากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรม และ
จริยธรรม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .62) มีการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย
($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .54) และมีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด
($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .63) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน	3.90	.56	มาก
มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความถนัด ของผู้เรียน	3.86	.58	มาก
มีการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการในกลุ่มสาระและ นอกกลุ่มสาระ	3.83	.71	มาก
มีการออกแบบกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการ เรียนรู้ในเนื้อหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.03	.57	มาก
มีการออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมและเสริมสร้างประสบการณ์	3.79	.68	มาก
มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง หลากหลาย	3.91	.63	มาก
มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนแสวงหา ความรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ของตนเอง	3.94	.57	มาก
มีการใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน	3.73	.66	มาก
มีการใช้วิธีการประเมินและเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย	3.84	.70	มาก
รวม	3.87	.45	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ
ข้อจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ มีการออกแบบกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จาก
การเรียนรู้ในเนื้อหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .57) มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่
ออกแบบเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .57)
และมีการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .63)
ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านบทบาทของผู้สอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านบทบาทของผู้สอน	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ ฝึกปรับปรุง	4.04	.56	มาก
มีการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนค้นคว้า ทดลองลงมือปฏิบัติและ แก้ปัญหาด้วยตนเอง	3.96	.66	มาก
มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.97	.56	มาก
มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้สรุปความรู้หรือสร้างความรู้ที่ เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.89	.61	มาก
มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฟังพากันโดยใช้ กระบวนการกลุ่ม	4.00	.55	มาก
มีการจัดประสบการณ์ที่มีสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับสภาพชุมชน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน	3.86	.64	มาก
มีการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อที่หลากหลาย	3.94	.64	มาก
มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.93	.56	มาก
มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและกระตุ้นให้เกิดความคิด สร้างสรรค์และจินตนาการ	3.92	.57	มาก
มีการจัดประสบการณ์การใช้สื่อและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ หลากหลาย	3.91	.59	มาก
มีกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคล	3.83	.71	มาก
มีการประเมินผลผู้เรียน ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และสิ้นสุด การเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง/หน่วย	3.95	.71	มาก
มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.07	.61	มาก
รวม	3.94	.41	มาก

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ด้านบทบาทของผู้สอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับข้อจากมาก
ไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .61) มีการจัด
ประสบการณ์ให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ ฝึกปรับปรุง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .56) และมีการจัดประสบการณ์
ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฟังพากันโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .55) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านบทบาทของผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

ด้านบทบาทของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมายและรับผิดชอบการเรียนรู้ ของตนเอง	3.70	.65	มาก
ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.80	.61	มาก
ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่าง เหมาะสม	3.76	.61	มาก
ผู้เรียนตั้งคำถาม คิดหาคำตอบ หาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการ ต่างๆ	3.69	.68	มาก
ผู้เรียนหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ	3.70	.64	มาก
ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ทำงานและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มครู	3.92	.61	มาก
ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	3.95	.64	มาก
ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.76	.62	มาก
ผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิต อย่างเหมาะสม	3.77	.64	มาก
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและนำผลการประเมินมาพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	3.78	.63	มาก
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรมและ มรดกของชุมชนได้อย่างเป็นระบบ	3.88	.62	มาก
รวม	3.79	.47	มาก

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ด้านบทบาทของผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับข้อ
จากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .64) ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ทำงานและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มครู ($\bar{X} = 3.92$,
S.D. = .61) และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรมและมรดกของชุมชน
ได้อย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .62) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้สถิติ t-test ทดสอบตัวแปรเพศ และวุฒิการศึกษา

ตาราง 9 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามตัวแปรเพศ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ชาย		หญิง		t	P
	n = 92		n = 178			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักการจัดการเรียนรู้	4.00	.38	4.00	.44	-.014	.989
ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.03	.41	3.93	.50	1.606	.109
ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.92	.44	3.84	.46	1.369	.172
ด้านบทบาทของผู้สอน	4.02	.39	3.90	.42	2.110	.036*
ด้านบทบาทของผู้เรียน	3.84	.46	3.76	.48	1.332	.184
รวม	3.96	.34	3.89	.41	1.472	.142

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามตัวแปรเพศ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านบทบาทของผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชาย มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากกว่าเพศหญิง ส่วนด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านบทบาทของผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P
	n = 195		n = 75			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักการจัดการเรียนรู้	3.98	.43	4.07	.40	-1.634	.103
ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.95	.47	4.00	.47	-.758	.449
ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.85	.46	3.91	.44	-.998	.319
ด้านบทบาทของผู้สอน	3.92	.41	4.00	.42	-1.523	.129
ด้านบทบาทของผู้เรียน	3.77	.44	3.83	.56	-.850	.397
รวม	3.89	.38	3.96	.40	-1.320	.188

จากตาราง 10 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ทดสอบตัวแปร ระดับการจัดการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe 's test)

ตาราง 11 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรระดับการจัดการศึกษา

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านหลักการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.03	.01	.09	.914
	ภายในกลุ่ม	267	48.66	.18		
	รวม	269	48.69			
ด้านกระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.28	.14	.62	.537
	ภายในกลุ่ม	267	60.64	.22		
	รวม	269	60.92			
ด้านการออกแบบการจัด การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	3.07	1.53	7.78	.001*
	ภายในกลุ่ม	267	52.70	.19		
	รวม	269	55.77			
ด้านบทบาทของผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.41	.20	1.19	.303
	ภายในกลุ่ม	267	46.59	.17		
	รวม	269	47.00			

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านบทบาทของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.74	.37	1.62	.198
	ภายในกลุ่ม	267	60.93	.22		
	รวม	269	61.68			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.50	.25	1.64	.194
	ภายในกลุ่ม	267	41.23	.15		
	รวม	269	41.74			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรระดับการจัดการศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และด้านบทบาทของผู้เรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ของแต่ละด้าน ดังนี้

ตาราง 12 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการออกแบบการจัดการ การเรียนรู้ จำแนกตามตัวแปรระดับการจัดการศึกษา

ระดับการจัดการศึกษา	\bar{X}	ระดับการจัดการศึกษา		
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ขยายโอกาส
		3.73	3.96	3.85
ประถมศึกษา	3.73		.001*	
มัธยมศึกษา	3.96			
ขยายโอกาส	3.85			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีระดับการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกับครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีระดับการจัดการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านหลักการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.16	.08	.44	.640
	ภายในกลุ่ม	267	48.54	.18		
	รวม	269	48.70			

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านกระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.73	.36	1.62	.199
	ภายในกลุ่ม	267	60.19	.22		
	รวม	269	60.92			
ด้านการออกแบบการจัดการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.85	.42	2.08	.127
	ภายในกลุ่ม	267	54.92	.20		
	รวม	269	55.77			
ด้านบทบาทของผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.46	.23	1.34	.263
	ภายในกลุ่ม	267	46.54	.17		
	รวม	269	47.00			
ด้านบทบาทของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.41	.20	.90	.405
	ภายในกลุ่ม	267	61.26	.22		
	รวม	269	61.67			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.34	.17	1.09	.335
	ภายในกลุ่ม	267	41.40	.15		
	รวม	269	41.74			

จากตาราง 13 วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการจัด

การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรากฏผล ดังนี้

1. ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามนำปัญหาในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

1.1 ด้านผู้เรียน

1.1.1 ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนน้อยกว่าการทำกิจกรรม

1.1.2 จำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลได้หลากหลายและครบถ้วน

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.2.1 การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันในแต่ละโรงเรียน

1.2.2 การจัดการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เป็นไปได้ยาก เพราะผู้เรียนมีความสนใจที่หลากหลายและแตกต่างกัน

1.3 ด้านมาตรฐานและตัวบ่งชี้

1.3.1 มีการกำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

1.3.2 ขาดการนำตัวชี้วัดไปปฏิบัติอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะแก่ครู

2.1.1 ควรมีการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการทำกิจกรรม

2.1.2 ควรเน้นทักษะกระบวนการที่สามารถปฏิบัติได้จริง

2.2 ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1 ควรกำหนดเป็นนโยบายให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

2.2.2 ควรมีการประเมินผลและติดตามการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อนำมาปรับปรุง

อย่างต่อเนื่อง

2.3 ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3.1 รัฐบาล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรอำนวยความสะดวก

ความสะดวกให้แก่สถานศึกษาในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือในการเรียนการสอนให้มากขึ้น

2.3.2 ควรมีการจัดการอบรมจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้เป็นมาตรฐาน
เดียวกันในระดับจังหวัด และระดับประเทศ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการหมายของวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ระดับการจัดการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมปัญหาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 274 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 29 โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่; และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม จากนั้นนำมาเทียบสัดส่วนและสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าโดยผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้วยการใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item Objective Congruence) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าระหว่าง .60 – 1.00 หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน กับครูโรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนาค ผลการวิเคราะห์มีค่าความเชื่อมั่น .972 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองและสามารถเก็บข้อมูลได้ 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.54 สำหรับการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้ค่า \bar{X} และ S.D. การทดสอบสมมุติฐานใช้การวิเคราะห์ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ทางเดียว (One - Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่าง จึงดำเนินการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe 's test)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถามได้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามตัวแปรเพศ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบทบาทของผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชาย มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากกว่าเพศหญิง ส่วนด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านบทบาทของผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรระดับการจัดการศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกันมีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และด้านบทบาทของผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

5. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนน้อยกว่าการทำ

กิจกรรม จำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลได้อย่างหลากหลาย และครบถ้วน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและการจัดการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นไปได้ยาก เพราะผู้เรียนมีความสนใจที่หลากหลาย และแตกต่างกัน ส่วนข้อเสนอแนะให้รัฐบาล และ สพฐ. อำนวยความสะดวกให้แก่ สถานศึกษาในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือในการเรียนการสอนให้มากขึ้น จัดให้มีการอบรมการจัดทำหลักสูตร และจัดการเรียนรู้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับจังหวัด และเสนอให้ครูจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการทำกิจกรรม และควรเน้นทักษะกระบวนการที่สามารถปฏิบัติได้จริงเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลิกา สุวรรณสิงห์ (2545: 55) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของข้าราชการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบการจัด การเรียนรู้แบบผสมผสาน การจัดกิจกรรมให้เรียนรู้ตามสภาพจริงและการจัดเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ทองสงเสริม (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและงานวิจัยของ อิศราพร อินทะกนก (2547: ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรและปัญหาการใช้หลักสูตร รวมทั้งเปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตร และปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ของสถาน

ศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสุรินทร์ รวมทุกด้าน มีสภาพการใช้อยู่ในระดับมาก

2. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามตัวแปรเพศ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน จังหวัดสมุทรสาครที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบทบาทของผู้สอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชาย มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากกว่าเพศหญิง ส่วนด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านบทบาทของผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 4 – 35) สอดคล้องกับงานวิจัย ของ จันทลักษณ์ จันท์ศรี (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อ สภาพแวดล้อม ทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ พบว่า อาจารย์ชาย และอาจารย์หญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสนศรี ผัดเชตร (2546: 48) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมการ จัดการจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ใกล้เคียงกัน

3. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทลักษณ์ จันท์ศรี (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อม ทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิ

การศึกษาต่างกัน มีทัศนต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรระดับการจัดการศึกษา ครู ผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายงาน พบว่า ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และด้านบทบาทของผู้เรียนไม่แตกต่างกัน ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะมีการกำหนดให้จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมาตรา 22 วรรคท้าย กล่าวถึง การจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ควรได้ศึกษาถึงรูปแบบวิธีการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เพื่อที่จะทำให้ทราบว่า ผู้เรียนมีวิธีการเรียน หรือรูปแบบการเรียนแบบใดที่จะทำให้เกิดผลการเรียนรู้แก่ตัวเขา สูงสุด ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมสอนได้ง่าย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนก็จะดีขึ้น ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนรายคนเพิ่มสูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 27 – 35) ซึ่งเป็นผลทำให้แม้จะมีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน แต่มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาครที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลิกา สุวรรณสิงห์ (2545: 55) ได้ ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของข้าราชการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา พิจารณาจากประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ตติชรา (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอน

ตามแนวปฏิรูปการศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองตราด จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. การวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ด้านผู้เรียนและด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนน้อยกว่าการทำกิจกรรม จำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลได้หลากหลายและครบถ้วน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันในแต่ละโรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นไปได้ยาก เพราะผู้เรียนมีความสนใจที่หลากหลายและแตกต่างกัน ให้รัฐบาล และ สพฐ. อำนาจความสะดวกให้แก่สถานศึกษาในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือในการเรียนการสอน ให้มากขึ้น จัดให้มีการอบรมจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในระดับจังหวัด และระดับ ประเทศส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับครูนั้น โดยเสนอให้ครูจัดให้มีการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมและควรเน้นทักษะกระบวนการที่สามารถปฏิบัติได้จริงเพื่อการจัดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากข้อค้นพบของการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ด้านบทบาทของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรสนับสนุนคอยกระตุ้นให้นักเรียนมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบ หรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ลงมือปฏิบัติจริงสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์ ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู และประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.2 จากข้อค้นพบของการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ระดับการจัดการศึกษามีผลต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สมควรให้ผู้สอนทำการ ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

1.3 จากการศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านครู ควรมีการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการทำกิจกรรม และเน้นทักษะกระบวนการที่สามารถปฏิบัติได้จริง ด้านผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดเป็นนโยบายให้

ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงและมีการประเมินผลและติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านของรัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรอำนวยความสะดวกให้แก่สถานศึกษาในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือในการเรียนการสอนให้มากและควรมีการจัดการอบรมจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2.2 ควรศึกษาเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนจากกลุ่มประชากรในระดับอื่นๆและเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). *จิตวิทยาการศึกษาฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: อรุณสภานาตพรวัว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ .
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร เขต 1. (2552). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2552*. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไท.
- กุลยา ตันติผลชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บู้คส์.
- คราด ยอดสวัสดิ์. (2546). *คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ครูไทย. (2552). *การเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructionism*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.kmutt.ac.th/organization/education/technology/teched/constructionism/constructionism8.html.pdf>
- จรรยา ฉายศรี. (2550). *การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศระดับประถมศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา ทับจิ้น. (2546). *พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทลักษณ์ จันทร์ศรี. (2547). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). *แคทส์ : รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชนิศา จรัสรักษ์. (2542). *องค์ประกอบที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการสอนของครูภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ญาศิณี อัสเวศน์. (2546). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตธัญบุรี.
- ทิสนา แชมมณี. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : CIPPA MODEL*. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2547). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- . (2548). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ทิสนา แชมมณี; และ ชนาธิป พรกุล. (2544). *กระบวนการเรียนรู้: หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรยุทธ ไพรยไธสง. (2536). *สมรรถภาพด้านความรู้และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ประภาศรี อีมวณิช. (2539). *การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ ศีลรัตน์. (2529). *คู่มือการสอนศิลปศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามเนื้อหาที่กำหนดในแบบสอบถาม กลุ่ม สสน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิสิทธิ์พัฒนา.
- ไพศาล มะระพฤกษ์วรรณ และคณะ. (2539). *การจัดการ*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล เอ็นเตอร์ไพรส์ อิงค์.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). *การจัดการยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เบอร์เนท.
- มัลย์ จันท์เทศ. (2540). *การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มาลี สินเสื่อ. (2544). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพิน ทองสงเสริม. (2546). สภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วรรณิ ลิ้มอักษร. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- . (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วิไล จันทาโยธิน. (2548). สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะปี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ระยะเวลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิสิทธิ์ โรจน์พจนรัตน์. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ก๊อปปี้ แอนด์ พรินท์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการฉบับสมบูรณ์ (ปรับปรุงใหม่ล่าสุด). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2552). กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.cyberclass.msu.ac.th/cyberclass>
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2545). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์.
- สมพร เพ็ญจันทร์. (2547). แนวคิดและหลักการจัดการในองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2542). พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัญญา บุญสง. (2542). ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาธิตา สุวรรณสิงห์. (2545). ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนของข้าราชการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. (2552). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2552. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไท.
- . (2552ก). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ2552. ฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานเขตฯ ถวายสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในวาระครบรอบ 3 ปี ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- . (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.idd.go.th/thaihtml/05022007/Pdf/pdf01/index.html>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 – 2547. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2548). ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: ไร่ไทยเพรส.
- สำนักวิชาและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำราญ ตติชรา. (2545). ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษากำเภอเมืองตราด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สิทธิชัย จันทานนท์. (2548). ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเซนต์ไมเกิ้ล. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริพัชร์ เจริญวิโรจน์ .(2552). การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ *Backward Design*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.edu.ru.ac.th/aspfile/knowledge-research/.pdf>

- สุจินท์ สัจชลุย์. (2548). *การศึกษาทบทวนของครูในงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ; และคณะ. (2543). *เด็กเรียนรู้ด้วยครุมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ที.พี. พรินท์.
- สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ. (2545). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- แสนศรี ผัดเชตร. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อิสราพร อินทะกนก. (2547). *ศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานในจังหวัดสุรินทร์*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2552, จาก [http://www.srru.ac.th / org/gradu/academic/mod/forum/discuss.php](http://www.srru.ac.th/org/gradu/academic/mod/forum/discuss.php).
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2546). *กระบวนการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.
- Bertelsen, Cyntia Diane. (1999, February). *The Nature of Teaching and Literacy Learning of Primary Special. Education Children within an Inclusive Child-Centered Environment : A Qualitative Case Study. Dissertation Abstracts International. 59(08): 2858 – A.*
- Hiemstra, R. (ed.). (1991). *Creating Environments for Effective Adult Learning*. Retrieved October 15, 2010, from <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3012575>
- Hurd, Duncan L. (2007). *Leading Transformational Change : A Study of Internationalization at Three Universities in the United States*. Retrieved October 9, 2010, from <http://www.1propuest.umi.com/pqdweb?lientId=61839&RQT309&Vname=pqd>
- Schmidt, W.H.; & Kennedy, M.M. (2003). *Teachers and Teacher Condi Daters' Beliefs About Subject Matter Knowledge and About Teaching Responsibilities*. Retrieved October 15, 2010, from <http://www.ncrtl.msu.edu/http/rrports/htm/rr904.htm>.
- Terry. (1977). *Principles of Management*. 7th ed. Illinois: Richard, D. Irwin.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

อาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ จัตรกมลทัศน์

อาจารย์ประจำ

คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ปราโมทย์ ผิวเงิน

อาจารย์ประจำ

สาขาภาควิชาพื้นฐานทั่วไป

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ดร. สมชัย ชาลิตธาตา

ผู้อำนวยการ

โรงเรียนเอกชัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

นางทัศนีย์ สุวรรณพงษ์

หัวหน้าศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

นางสาวกุศลิน แสงวัชรสุนทร

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนต้นแบบและพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ขอความกรุณาครูผู้สอนตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทุกรายการ เพื่อจะได้นำข้อมูลไป
ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป คำตอบของท่านจะใช้สำหรับการวิจัยซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอ
โดยภาพรวม ดังนั้นจึงไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อตัวท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวสุมาภรณ์ ต้นสวรรค์
นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

ก. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

1. ระดับการจัดการศึกษา

- ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา
 ขยายโอกาส

ข. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ

- ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ตั้งแต่ 1 – 10 ปี
 ตั้งแต่ 11 – 20 ปี
 ตั้งแต่ 21 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

คำชี้แจง: โปรดพิจารณาว่า ตัวของท่านได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติงานด้านขวามือ

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	หลักการจัดการเรียนรู้					
1	มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2	มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง					
3	มีการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
4	มีการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับคุณธรรมและจริยธรรม					
5	มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่เอื้อต่อผู้เรียน					
6	มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่เอื้อต่อผู้เรียน					
7	มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์					
8	มีการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดกิจกรรม					
9	มีการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
10	มีการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน					
11	มีการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ ได้อย่างสมดุล					
12	มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	กระบวนการเรียนรู้					
13	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
14	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ กระบวนการคิด					
15	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเผชิญ สถานการณ์และแก้ปัญหา					
16	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม					
17	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ					
18	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้					
19	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม					
20	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ จริง					
21	มีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาลักษณะ นิสัย					
22	มีกระบวนการเรียนรู้เน้นเทคนิคการสอนที่หลากหลาย					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23	การออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน					
24	มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความถนัดของ ผู้เรียน					
25	มีการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการในกลุ่มสาระและ นอกกลุ่มสาระ					
26	มีการออกแบบกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการ เรียนรู้ในเนื้อหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
27	มีการออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวาง แผนการจัดกิจกรรมและเสริมสร้างประสบการณ์					
28	มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง หลากหลาย					
29	มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบเทคนิคการสอนให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ของตนเอง					
30	มีการใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน					
31	มีการใช้วิธีการประเมินและเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32	บทบาทของผู้สอน มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ ฝึกปรับปรุง					
33	มีการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนค้นคว้า ทดลองลงมือปฏิบัติ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
34	มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
35	มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้สรุปความรู้หรือสร้างความรู้ที่ เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
36	มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฟังพากัน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม					
37	มีการจัดประสบการณ์ที่มีสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับสภาพ ชุมชนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน					
38	มีการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อที่หลากหลาย					
39	มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
40	มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและกระตุ้นให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ					
41	มีการจัดประสบการณ์การใช้สื่อและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ หลากหลาย					
42	มีกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหานักเรียนเป็น รายบุคคล					
43	มีการประเมินผลผู้เรียน ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และสิ้นสุด การเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง/หน่วย					
44	มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
45	บทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมายและรับผิดชอบการ เรียนรู้ของตนเอง					
46	ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง					
47	ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้ อย่างเหมาะสม					
48	ผู้เรียนตั้งคำถาม คิดหาคำตอบ หาแนวทางแก้ปัญหาด้วย วิธีการต่างๆ					
49	ผู้เรียนหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ					
50	ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ทำงานและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มครู					
51	ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง					
52	ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง					
53	ผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิต อย่างเหมาะสม					
54	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและนำผลการประเมินมา พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง					
55	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสืบสาน วัฒนธรรมและมรดกของชุมชนได้อย่างเป็นระบบ					

**ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**

คำชี้แจง: โปรดตอบคำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

1. ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช
2551 มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช
2551

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสุมาภรณ์ ต้นสวรรค์
วันเดือนปีเกิด	12 กุมภาพันธ์ 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดนครพนม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 725/137 หมู่บ้านงามเจริญโครงการ 6 ตำบลท่าข้าม อำเภอบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ. 2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเอกชัย ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัด สมุทรสาคร 74000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2541	ครุศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) จาก สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2549	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (มัธยมศึกษา – วิทยาศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัด กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2554	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร